

2. Vzdělání a vzdělávání

Na rozdíl od analýzy věnované seniorům, kde byla pozornost zaměřena na úroveň jejich vzdělanosti, lze u mladé generace hodnotit nejen **vzdělanost** mladých lidí (z výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011), ale na základě podrobných dat školské statistiky se lze věnovat i **procesu vzdělávání** v delší časové řadě. Pozornost je zde věnována především vývoji počtu žáků a studentů v jednotlivých druzích vzdělávání.

Vzdělanost podle nejvyššího ukončeného vzdělání (podle SLDB 2011)

Úroveň vzdělanosti obyvatel bydlících v Pardubickém kraji je podprůměrná. Podílem vysokoškolsky vzdělaných osob na obyvatelstvu ve věku 15 a více let se podle SLDB 2011 kraj řadil až na 10. místo, naproti tomu podíl osob se středním vzděláním vč. vyučení byl mezi kraji druhý nejvyšší. Mezi mladými lidmi bylo **postavení kraje v mezikrajském srovnání** příznivější. Ve věkové skupině 25–29 let (tedy ve věku, kdy většina osob své vzdělávání ukončila), byl podíl vysokoškolsky vzdělaných v kraji 8. nejvyšší a podíl osob se středním vzděláním vč. vyučení 4. nejvyšší. Podíl osob ve věku 25–29 let s vysokoškolským vzděláním zaostával za celostátním průměrem o 2,9 procentního bodu. Naproti tomu byl v kraji oproti průměru ČR ve věkové skupině 25–29 let vyšší podíl osob se středním vzděláním vč. vyučení o 3,9 p. b. a osob s úplným středním vzděláním vč. vyššího a nástavbového vyšší o 1,5 p. b.

Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku

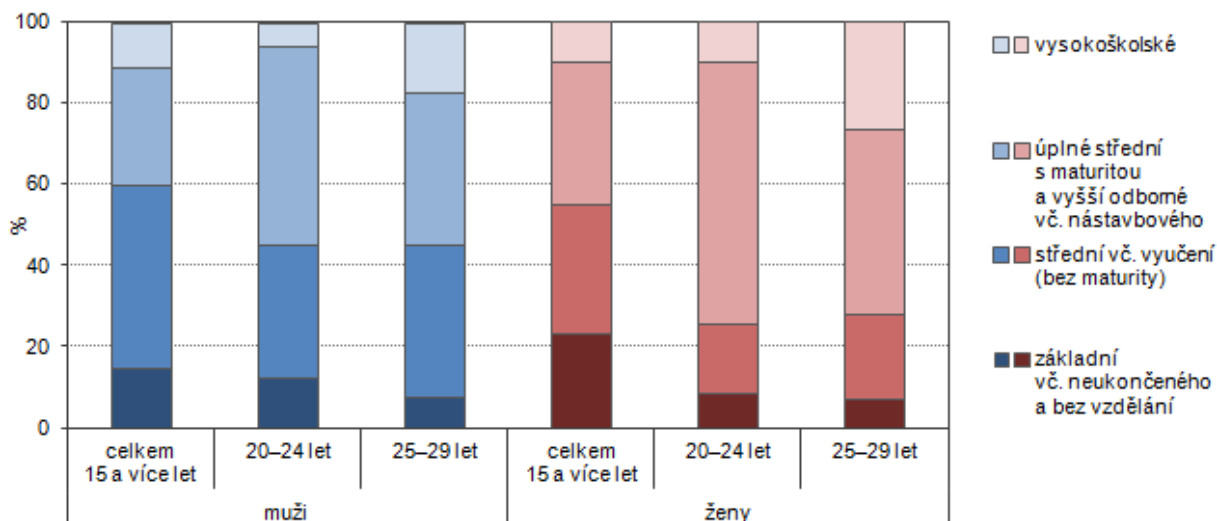
Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let celkem	v tom		z toho věková skupina			Osoby ve věku 25–29 let podle pohlaví	
		muži	ženy	15–19	20–24	25–29	muži	ženy
Počet obyvatel	436 534	213 545	222 989	29 715	33 107	33 553	17 469	16 084
v tom (%):								
bez vzdělání	0,4	0,5	0,4	0,2	0,4	0,4	0,5	0,3
základní vč. neukončeného	17,9	13,6	21,9	79,1	9,6	6,5	6,9	6,1
střední vč. vyučení (bez maturity)	36,6	43,1	30,4	6,3	24,1	27,9	35,4	19,9
úplné střední s maturitou	26,9	24,6	29,1	5,6	50,8	32,0	29,9	34,3
nástavbové a vyšší odborné	4,2	3,2	5,2	0,1	3,7	7,5	5,6	9,6
vysokoškolské	9,9	10,5	9,3	-	7,4	20,4	16,0	25,1
nezjištěno	4,1	4,6	3,6	8,8	4,0	5,3	5,9	4,6

Ve věkové skupině 15–19 let mají mladí lidé většinou dokončené pouze základní vzdělání a větší část z nich se dále vzdělává. V této věkové kategorii byl relativně vysoký podíl osob, u kterých nebylo zjištěno nejvyšší ukončené vzdělání. Ve věkové skupině 20–24 let měla v kraji v roce 2011 ukončené úplné střední vzdělání s maturitou více než polovina obyvatel, z nichž část nadále studovala na vyšších odborných a vysokých školách.

Obyvatelstvo Pardubického kraje ve věku 15 a více let podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

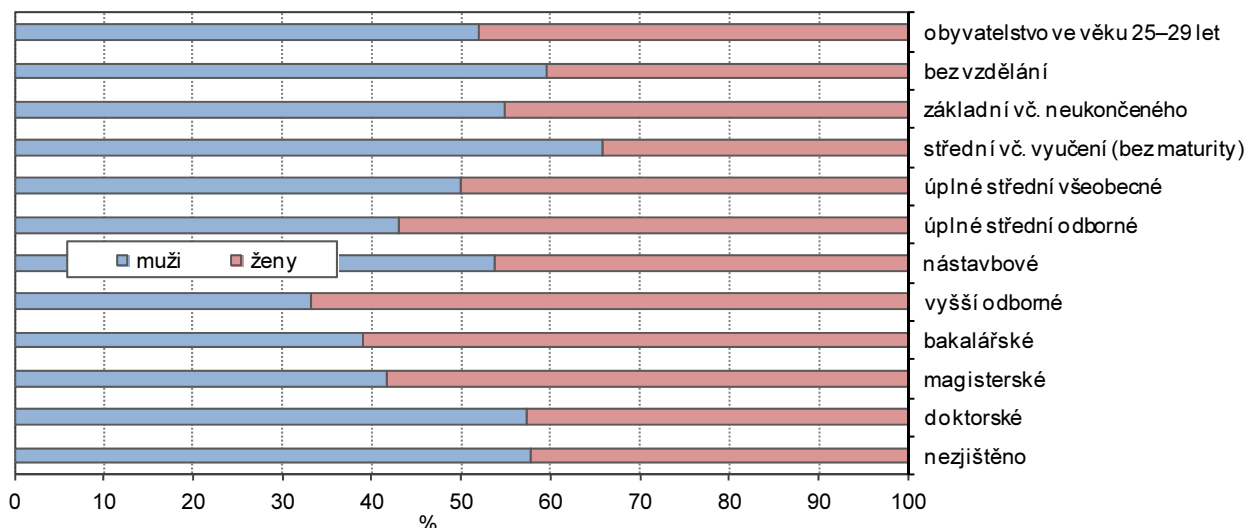

Poměrně velké **rozdíly** jsou v úrovni vzdělanosti mladé generace v kraji **mezi pohlavími**. Zatímco mezi muži ve věku 25–29 let mají nejvyšší podíl osoby se středním vzděláním vč. vyučení, následuje úplné střední vzdělání a vysokoškolské vzdělání, mezi ženami dominuje úplné střední vzdělání, následuje vysokoškolské a střední vzdělání vč. vyučení. Podíl vysokoškolsky vzdělaných žen je vyšší oproti mužům o 9,1 procentního bodu, s úplným středním vzděláním o 4,4 p. b. a s nástavbovým, popř. vyšším odborným o 4,0 p. b.

Rozdíly mezi pohlavími jsou patrné z následujícího grafu. Zatímco muži tvořili v roce 2011 dvě třetiny obyvatel kraje ve věku 25–29 let se středním vzděláním vč. vyučení, ženy měly obdobný podíl mezi obyvateli kraje stejného věku s vyšším odborným vzděláním. Z vysokoškolsky vzdělaných obyvatel kraje měly ženy ve věkové skupině 25–29 let nejvyšší zastoupení mezi absolventy bakalářského studia (61 %), popř. magisterského studia (58 %), naproti tomu u doktorského stupně vzdělání převažovali v kraji muži (57 %).

Zastoupení mužů a žen ve věku 25–29 let v jednotlivých stupních nejvyššího ukončeného vzdělání v Pardubickém kraji (ze zjištěných hodnot)

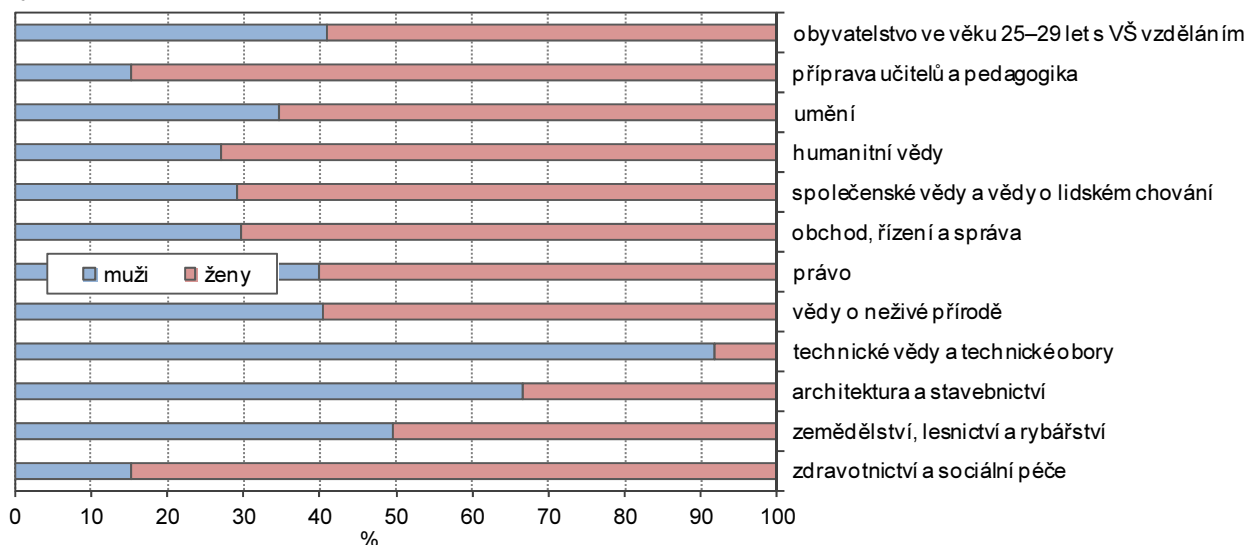
Zdroj: SLDB 2011

Nejvíce jsou mezi mladými obyvateli kraje ve věku 25–29 let zastoupeni absolventi vysokých škol ve společenských vědách (19 % v roce 2011), pedagogice (15 %), technických oborech (14 %) a zdravotnictví (9 %). Oproti struktuře všech obyvatel v kraji s vysokoškolským vzděláním jsou mezi juniory více zastoupeni absolventi společenských věd na úkor osob s pedagogickým a technickým vzděláním. Muži mají mezi vysokoškolsky vzdělanými obyvateli kraje dominantní zastoupení v technických oborech, ženy v oborech zaměřených na zdravotnictví, sociální péči a pedagogiku.

Zastoupení mužů a žen s vysokoškolským vzděláním ve věku 25–29 let ve vybraných oborech v Pardubickém kraji (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

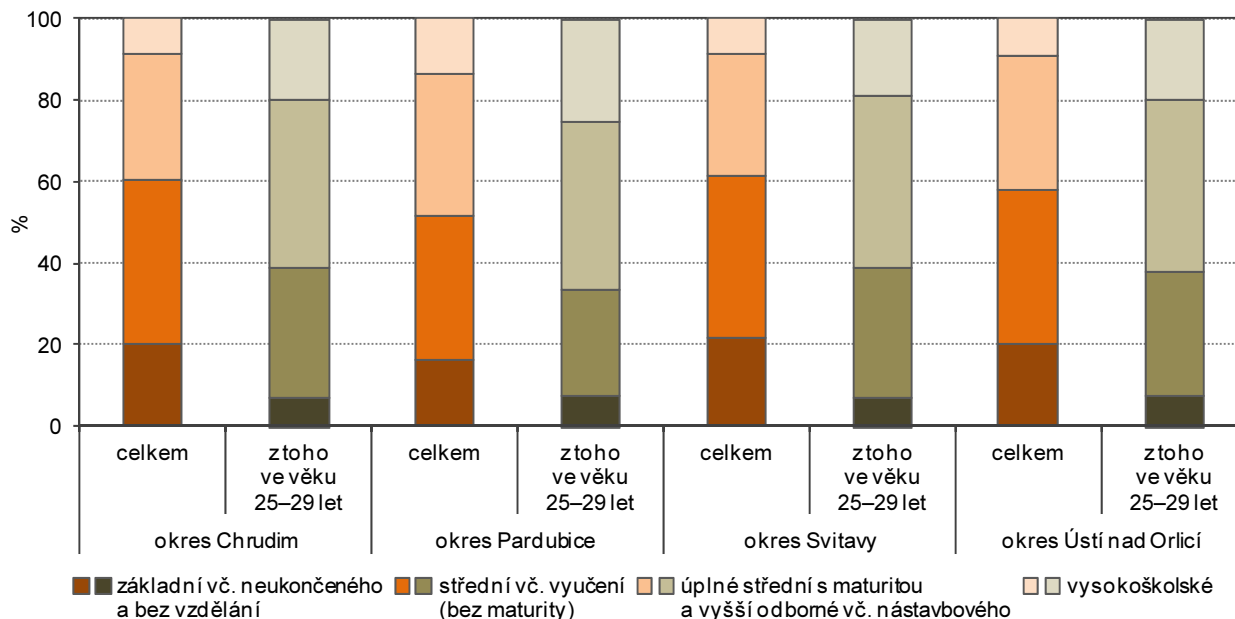
Z následujícího grafu je patrné, že nejsou výrazné rozdíly ve vzdělanostní struktuře osob ve věku 25–29 let v okrese Chrudim, Svitavy a Ústí nad Orlicí. Odlišná je pouze struktura v okrese Pardubice; vyšší je zde

podíl vysokoškolsky vzdělaných (25 %), nižší je zastoupení osob se středním vzděláním vč. vyučených (26 %), což je v obou případech mírně nad celostátním průměrem.

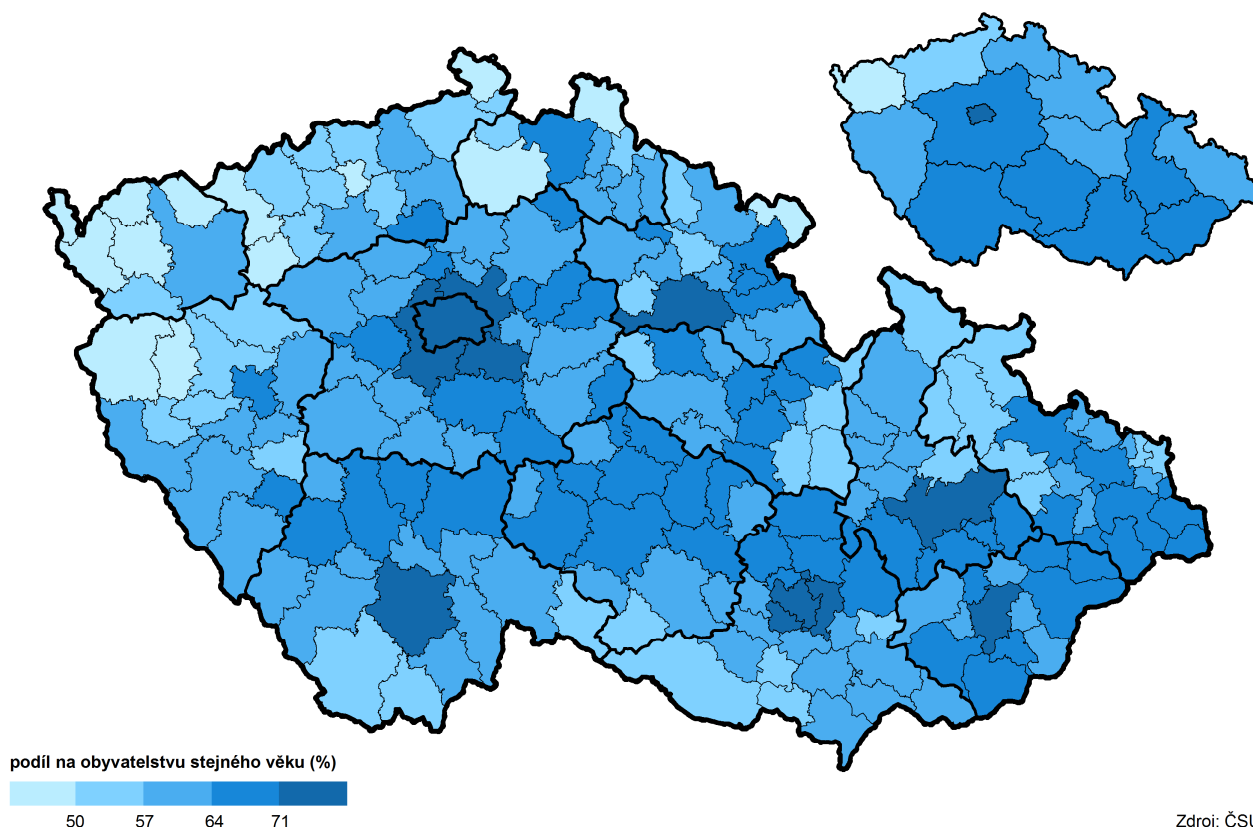
Obyvatelstvo okresů Pardubického kraje ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

Mezi správními obvody ORP v kraji jsou mezi mladými lidmi značné rozdíly v zastoupení osob s maturitou či ukončeným vyšším popř. vysokoškolským studiem. Nejpříznivější byla v roce 2011 situace na Litomyšlsku (70% podíl), Pardubicku (69%) a Orlickoústecku (67%). Nejvíce zaostávala vzdělanost na Králicku (podíl 52 %), Moravskotřebovsku a Lanškrounsku (shodně 54 %), Přeloučsku a Svitavsku (shodně 56 %).

Obyvatelstvo se středoškolským s maturitou, vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním ve věku 25–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: ČSÚ

Mateřské školy

Péče o děti předškolního věku je poskytována ve více typech zařízení. Předškolní vzdělávání zajišťují především mateřské školy, ale kromě toho i přípravné třídy základních škol a přípravný stupeň základních škol speciálních. V Pardubickém kraji bylo ve školním roce 2016/17 v 8 přípravných třídách celkem 103 dětí a ve 3 třídách přípravného stupně základních škol speciálních celkem 26 dětí. Tyto děti nejsou započítány do počtů dětí v mateřských školách. Obdobně nejsou zahrnuti i děti v dětských skupinách a dětských lesních školkách. Podle zákona 247/2014 Sb. postupně vznikají dětské skupiny, které jsou určeny pro děti od 1 roku do zahájení povinné školní docházky a jsou zaměřeny na zajištění potřeb dítěte, na výchovu, rozvoj schopností, kulturních a hygienických návyků dítěte. K 1. srpnu 2017 bylo v kraji evidováno Ministerstvem práce a sociálních věcí celkem 16 dětských skupin s kapacitou 248 míst, z toho 10 skupin v Pardubicích s kapacitou 178 míst. Kromě krajského města byly tyto skupiny evidovány v Litomyšli, Sezemicích, Svitavách, Třebosicích, Třemošnici a Vysokém Mýtě. Určitou alternativou jsou i dětské lesní školky, ve kterých probíhá vzdělávání v přírodním prostředí mimo zděné budovy. Takovýchto školek je v kraji 7 (4 v okrese Ústí nad Orlicí, 2 v okrese Svitavy a 1 v Pardubicích). Žádná z těchto školek není zapsána v rejstříku škol a školských zařízení. Následující text je však věnován pouze mateřským školám.

Mateřské školy

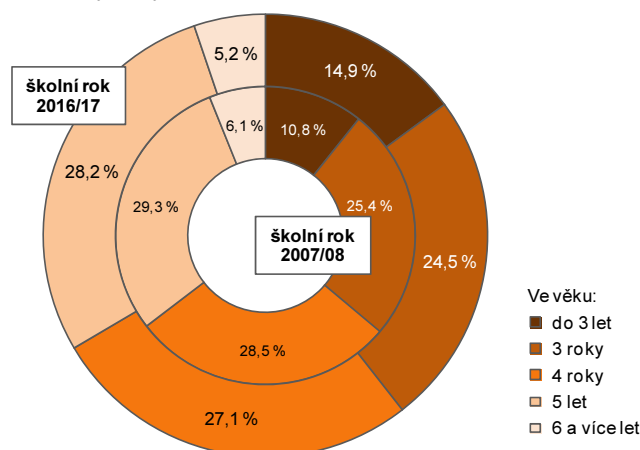
Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Děti celkem	15 549	16 074	16 629	17 490	17 994	18 572	18 976	19 059	18 915	18 562
z toho dívky (%)	47,7	47,4	47,6	47,9	47,8	48,1	48,5	48,4	48,1	48,3
v tom ve věku (%):										
méně než 3 roky	10,8	11,7	12,5	13,3	12,2	11,5	12,0	13,3	13,8	14,9
3 roky	25,4	26,2	26,1	26,9	26,9	25,9	25,7	25,1	25,3	24,5
4 roky	28,5	28,3	28,0	26,8	28,4	29,3	27,9	27,7	27,4	27,1
5 let	29,3	28,0	27,8	27,3	27,2	28,5	29,7	28,7	28,5	28,2
6 a více let	6,1	5,8	5,5	5,6	5,4	4,8	4,7	5,1	5,0	5,2

Vývoj počtu dětí v mateřských školách v kraji do značné míry koresponduje s vývojem počtu dětí ve věku 3 až 6 let. Nejméně dětí bylo v kraji zapsáno ve školním roce 2001/02 (14 941), nejvíce v roce 2014/15 (19 059). Snižující se počet dětí ve školkách se v posledních dvou letech projevila i sníženým počtem dětí na jednu učitelku (z 13,0 v roce 2013/14 na 12,6 v roce 2016/17, což je nejméně za posledních 11 let). V posledních čtyřech letech se v kraji zvyšoval i podíl dětí ve školkách, které ještě nedosáhly 3 let věku. Současně však v posledních třech letech rostl i podíl dětí šestiletých a starších. V dalších letech lze očekávat zvýšení počtu pětiletých a starších dětí v souvislosti s tím, že od školního roku 2017/18 je návštěva mateřské školy pro tyto děti povinná.

Děti v mateřských školách podle věku v Pardubickém kraji

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

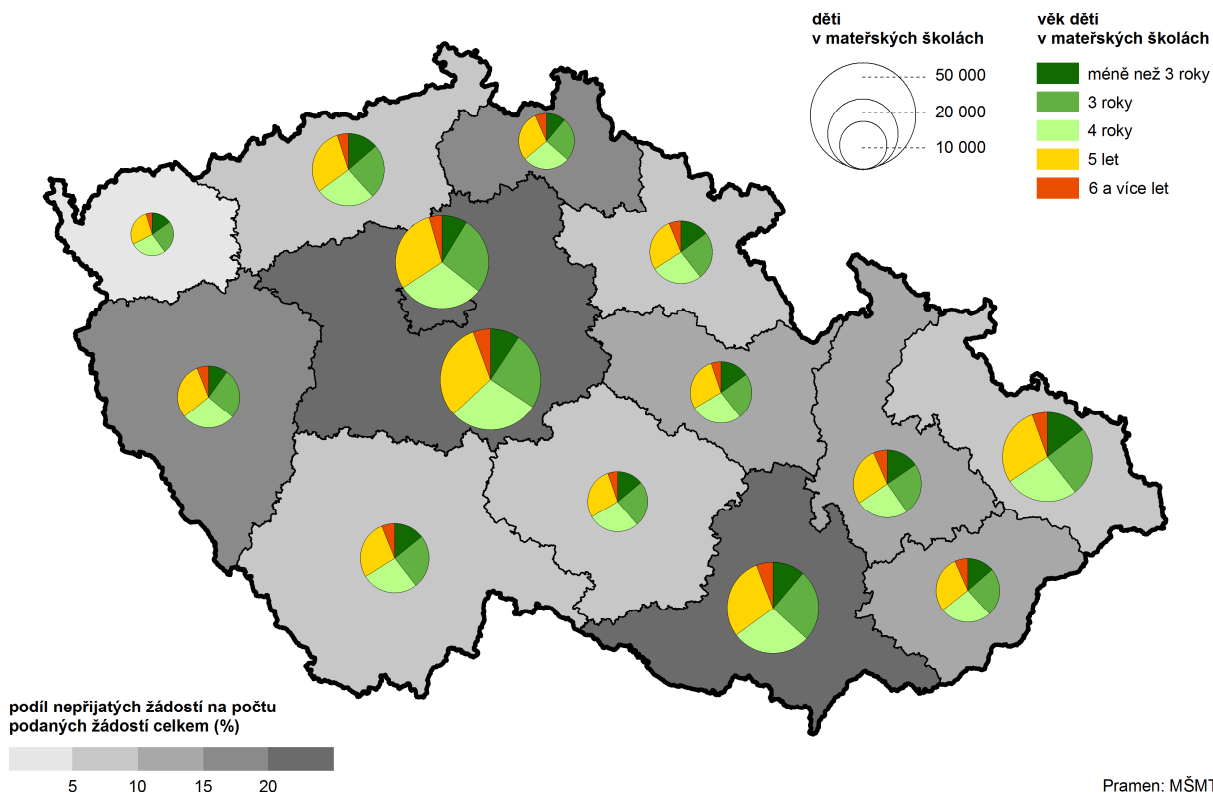

Přijímání nejmladších dětí do mateřských škol je často závislé na volné kapacitě těchto předškolních zařízení v dané lokalitě, takže je patrná určitá nepřímá úměra mezi podílem přijatých dětí mladších než 3 roky a podílem žádostí o přijetí dítěte, kterým nebylo vyhověno. Např. Karlovarský kraj měl v roce 2016 v mateřských školách mezi kraji nejvyšší podíl dětí ve věku do 3 let a nejnižší podíl „neuspokojených“ žádostí o přijetí dítěte do školky. Pardubický kraj měl ve školkách 3. nejvyšší podíl dětí do 3 let a 7. nejnižší podíl žádostí o přijetí, kterým nebylo vyhověno. Na podíl odmítnutých žádostí mají vliv i další faktory, jako je

zájem rodičů umístit dítě do předškolního zařízení co nejdříve, aby mohla matka nastoupit do zaměstnání, popř. podávání žádostí na více mateřských škol a následný výběr té nevhodnější školky.

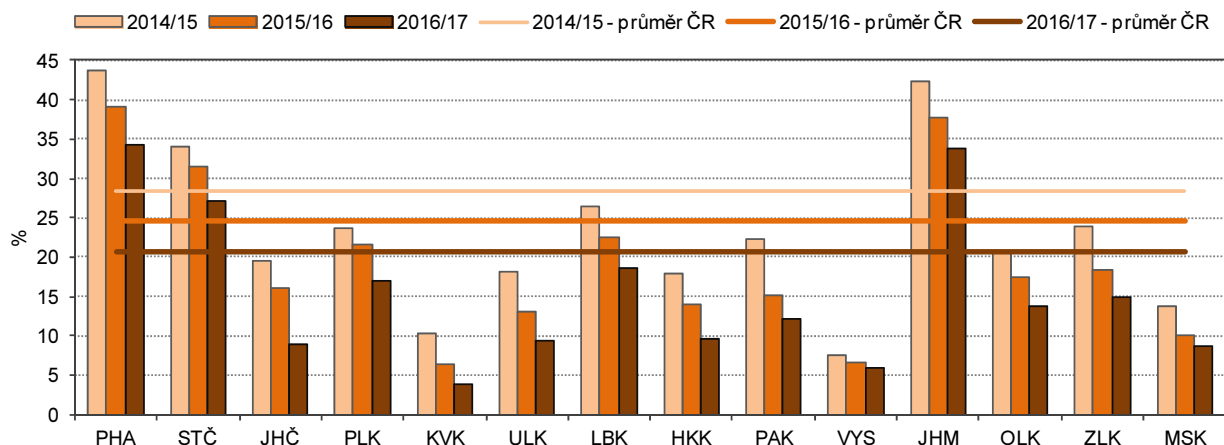
Věková struktura dětí v mateřských školách a žádosti o přijetí podle krajů ve školním roce 2016/17

Z následujícího grafu je patrný **pokles podílu žádostí o umístění dítěte do školky, kterým nebylo vyhověno**, v posledních třech letech ve všech krajích, přitom nejrychlejší pokles byl zaznamenán v Jihočeském a Pardubickém kraji. Relativně nejmenší pokles byl zaznamenán v Kraji Vysočina, kde byl podíl zamítnutých žádostí v roce 2014 nejnižší a v posledních dvou letech druhý nejnižší.

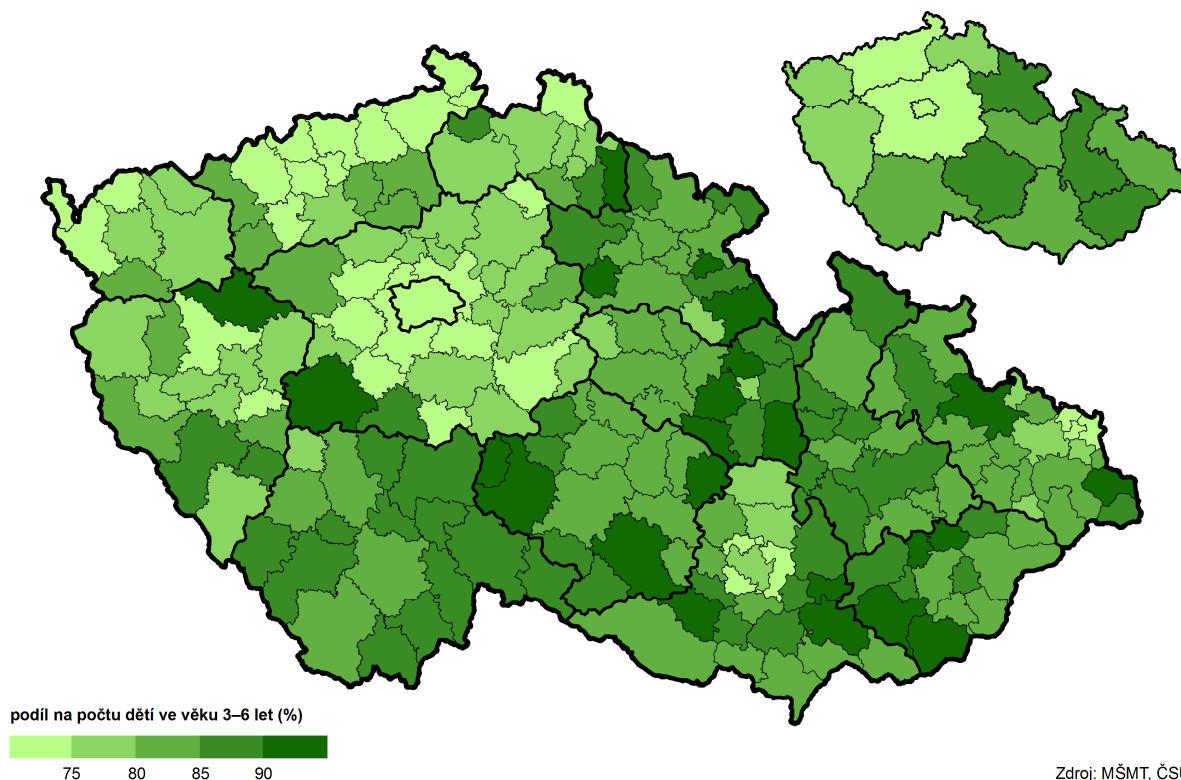
Podíl žádostí o přijetí dětí do mateřských škol, jimž nebylo vyhověno, podle krajů

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

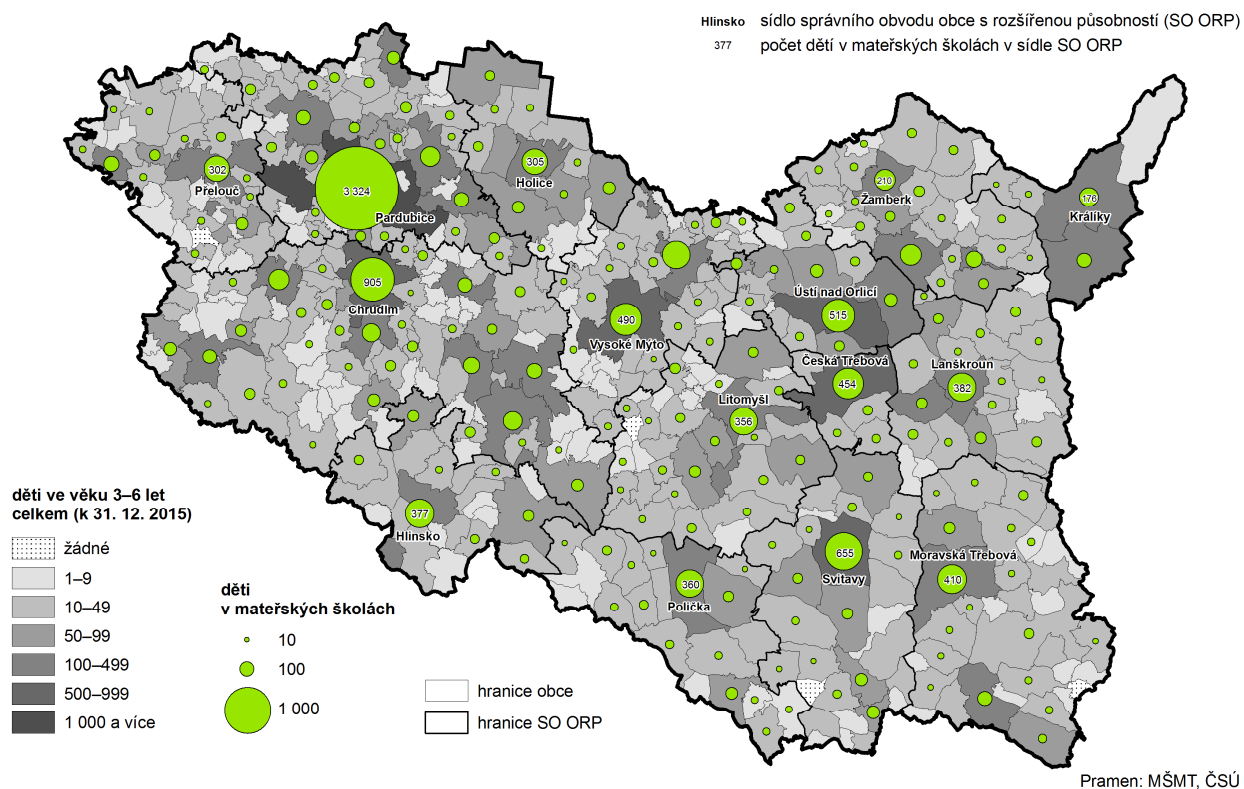
Celostátně připadlo ve školním roce 2016/17 na 100 dětí ve věku 3–6 let celkem 80 dětí v mateřských školách, Pardubický kraj se podílem 85 dětí řadil na 6. místo mezi krají. V rámci celé ČR byl nejvyšší poměr počtu dětí v MŠ a dětí ve věku 3–6 let ve Zlínském kraji (87), Olomouckém kraji a Kraji Vysočina (shodně 86), nejnižší v Ústeckém kraji (74). V rámci kraje byl nejvyšší podíl dětí ve školkách na Poličsku (96 na 100 dětí daného věku), Moravskotřebovsku (94), Orlickoústecku (92) a Litomyšlsku (91), nejnižší na Českořtebovsku a Přeloučsku (shodně 77), Hlinecku (80) a Pardubicku (81). Poličsko se mezi SO ORP řadilo v republice na 3. nejvyšší pozici.

Děti v mateřských školách podle SO ORP a krajů v roce 2015

V následujícím kartogramu jsou pomocí značek znázorněny **obce s mateřskou školou**, intenzita podbarvení ukazuje počty dětí ve věku 3–6 let v dané obci. Ve školním roce 2016/17 bylo v kraji v 229 obcích celkem 317 mateřských škol. V kraji je několik desítek obcí, v nichž žije více než 10 dětí příslušného věku a přitom nemohou navštěvovat mateřskou školu v obci bydliště.

Děti v mateřských školách podle obcí Pardubického kraje ve školním roce 2015/16

Základní školy

Povinná školní docházka trvá obvykle devět let, pět let na 1. stupni a čtyři roky na 2. stupni základních škol. Vzdělávání v základní škole speciální má deset ročníků. V Pardubickém kraji probíhala ve školním roce 2016/17 výuka na 251 základních školách, z nichž bylo 17 zařazeno do kategorie základní školy speciální (pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami).

Nejvíce žáků měly základní školy v kraji v uplynulých 20 letech v roce 1996, celkem 57 394. Do roku 2010 se jejich počet snížil o 28,6 %. Od té doby počet žáků postupně roste; přírůstek do roku 2016 dosáhl 9,8 %. Veškeré zvýšení počtu žáků za posledních 6 let se týká 1. stupně základních škol, tím se zvýšil podíl žáků 1. stupně na celkovém počtu žáků základních škol na 62 %. Počty žáků na 2. stupni v kraji klesaly i před rokem 2010, takže se podíl žáků 2. stupně na celkovém počtu žáků snižoval i v období 2007 až 2010.

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) se na celkovém počtu žáků v kraji v roce 2016/17 podíleli 8,9 %. Z těchto žáků jich necelá čtvrtina navštěvovala školy speciální a 76 % běžné základní školy. Ve školním roce 2007/08 přitom uváděla školská statistika MŠMT za Pardubický kraj v základních školách celkem 3 458 postižených dětí, z nichž téměř polovina (46 %) navštěvovala školy pro žáky se SVP. Více než dvě třetiny žáků se SVP na běžných školách měly ve školním roce 2016/17 závažné poruchy učení, 9 % mělo závažné poruchy chování, 8 % mělo závažné poruchy řeči, 4 % trpěla autismem a 4 % mentálními poruchami. Mezi žáky se SVP na speciálních základních školách měla polovina z nich mentální postižení, 30 % bylo postiženo více vadami a 15 % trpělo autismem.

Základní školy

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci celkem	44 046	42 521	41 266	40 955	41 184	41 505	42 295	43 155	44 013	44 988
z toho dívky (%)	47,9	47,9	47,8	47,8	48,0	48,1	48,1	48,1	48,3	48,4
v tom (%):										
na 1. stupni	54,5	56,1	57,5	58,0	58,2	59,0	59,9	61,0	61,8	62,0
na 2. stupni	45,5	43,9	42,5	42,0	41,8	41,0	40,1	39,0	38,2	38,0
Nově přijatí do 1. ročníku	4 645	4 671	4 672	4 808	5 011	5 162	5 530	5 760	5 689	5 662
z toho ve věku do 7 let (%)	78,5	80,0	78,9	79,0	79,7	79,7	82,8	82,5	81,1	81,1
Žáci, kteří ukončili povinnou školní docházku na ZŠ	5 775	5 361	4 641	4 305	4 261	4 205	4 294	4 286	4 189	.
Žáci, kteří přešli do středních škol¹⁾	446	467	425	395	399	415	428	417	451	.

¹⁾ v plnění povinné školní docházky pokračují v nižších ročnících oborů víceletých gymnázií a oboru tanec 8letých konzervatoří

Počet **nově přijatých žáků do 1. ročníku základních škol** rostl zejména v letech 2011 až 2014, poté se růst zastavil. To souvisí s vývojem počtu dětí, které se dostavily k zápisu do 1. ročníku a kterým nebyl povolen odklad zahájení povinné školní docházky. Většina dětí, které se k zápisu dostavily po odkladu z předchozího roku, je do 1. ročníku také zapsána. V průměru každé deváté dítě, které je u zápisu poprvé, má povolen odklad zahájení školní docházky. Podíl těchto dětí se v kraji postupně snížil ze 17,8 % v roce 2007 na 11,4 % v roce 2016. Celostátně byl ve stejném období pokles podílu dětí s odloženou školní docházkou nižší (ze 17,9 % na 13,1 %).

Zahájení povinné školní docházky v základních školách

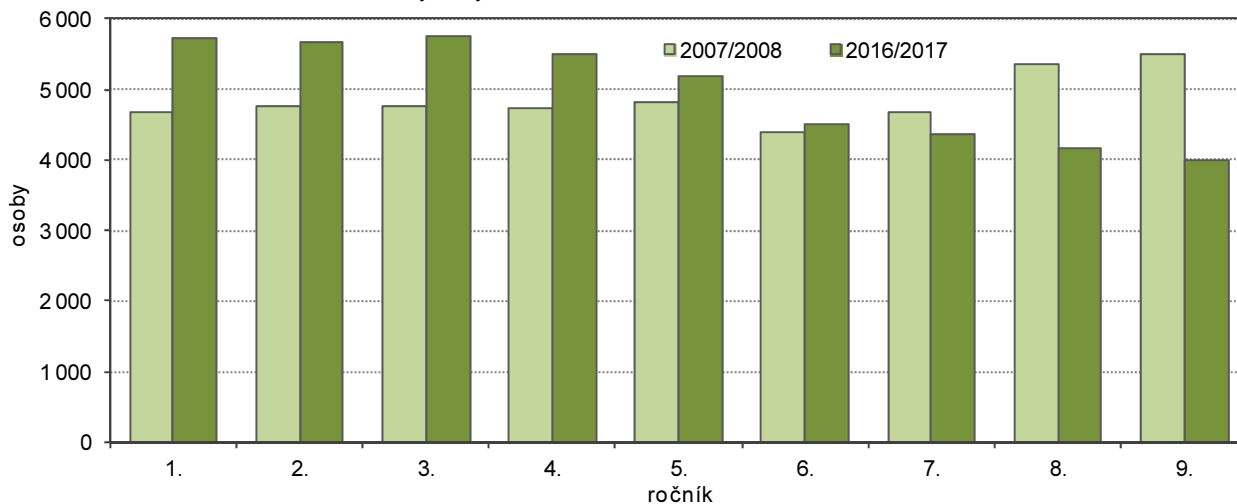
Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Zapisované děti	5 597	5 600	5 591	5 735	6 017	6 149	6 551	6 920	6 832	6 826
v tom:										
po odkladu docházky	963	903	928	924	951	1 010	934	997	1 060	1 038
poprvé u zápisu	4 634	4 697	4 663	4 811	5 066	5 139	5 617	5 923	5 772	5 788
z toho:										
zapsané	3 784	3 891	3 888	4 067	4 217	4 379	4 786	5 148	4 984	4 985
převedené na jinou školu	27	19	7	30	27	42	31	53	61	97
s žádostí o odklad docházky	823	787	768	714	785	677	749	680	682	659
Podíl poprvé zapisovaných dětí s odkladem docházky (%)	17,8	16,8	16,5	14,8	15,5	13,2	13,3	11,5	11,8	11,4

Následující graf porovnává **počty žáků v jednotlivých ročnících základních škol** v kraji s odstupem 9 let. V obou sledovaných rocích je patrný pokles počtu žáků mezi 5. a 6. ročníkem související s odchodem části žáků na víceletá gymnázia a výjimečně i na konzervatoře (osmiletý taneční obor). Počet těchto žáků se v posledních 5 letech v kraji zvyšoval, nedosáhl však úrovně z roku 2008. Ve srovnání s rokem 2007/08 byl v roce 2016/17 vyšší počet žáků v 1. až 6 ročníku, nejvýraznější úbytek žáků byl zaznamenán v 9. ročníku.

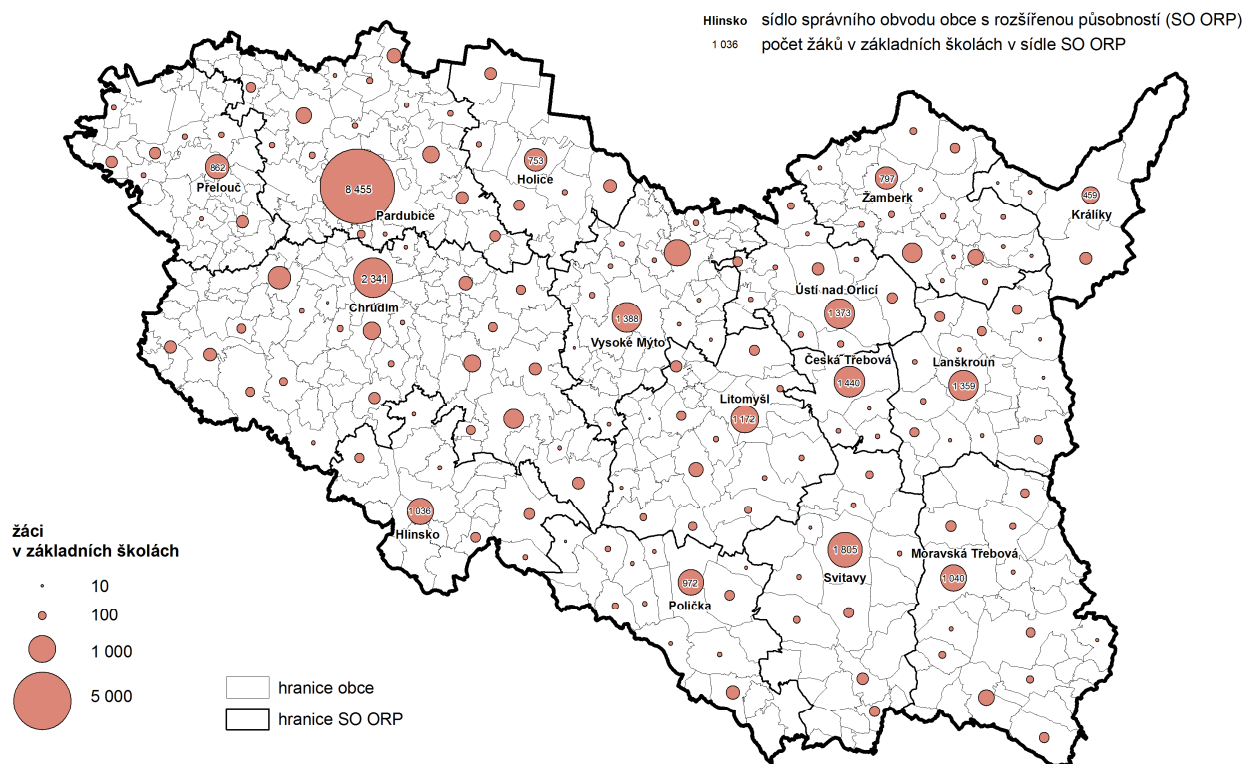
Žáci základních škol podle ročníku v Pardubickém kraji

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Z celkového počtu 451 obcí v kraji mají žáci ve 104 obcích možnost navštěvovat 1. stupeň základní školy v obci bydliště. Úplné základní školy či školy jen s 2. stupněm jsou v 83 obcích Pardubického kraje. Vzhledem k tomu, že při Sčítání lidu domů a bytů 2011 poměrně velká část respondentů neuvadla adresu školy, kterou žáci navštěvují, nejsou k dispozici dostatečně spolehlivé údaje o podílu **vyjíždějících do základní školy mimo obec bydliště**. Z těch, kteří místo školní docházky uvedli, jich 89 % v roce 2011 vyjíždělo do školy v rámci okresu, zatímco 6 % za hranice kraje. Nejvyšší podíl vyjíždějících do základních škol mimo Pardubický kraj byl v SO ORP Holice (19 %), Polička (11 %) a Pardubice (9 %).

Žáci v základních školách podle obcí Pardubického kraje ve školním roce 2015/16

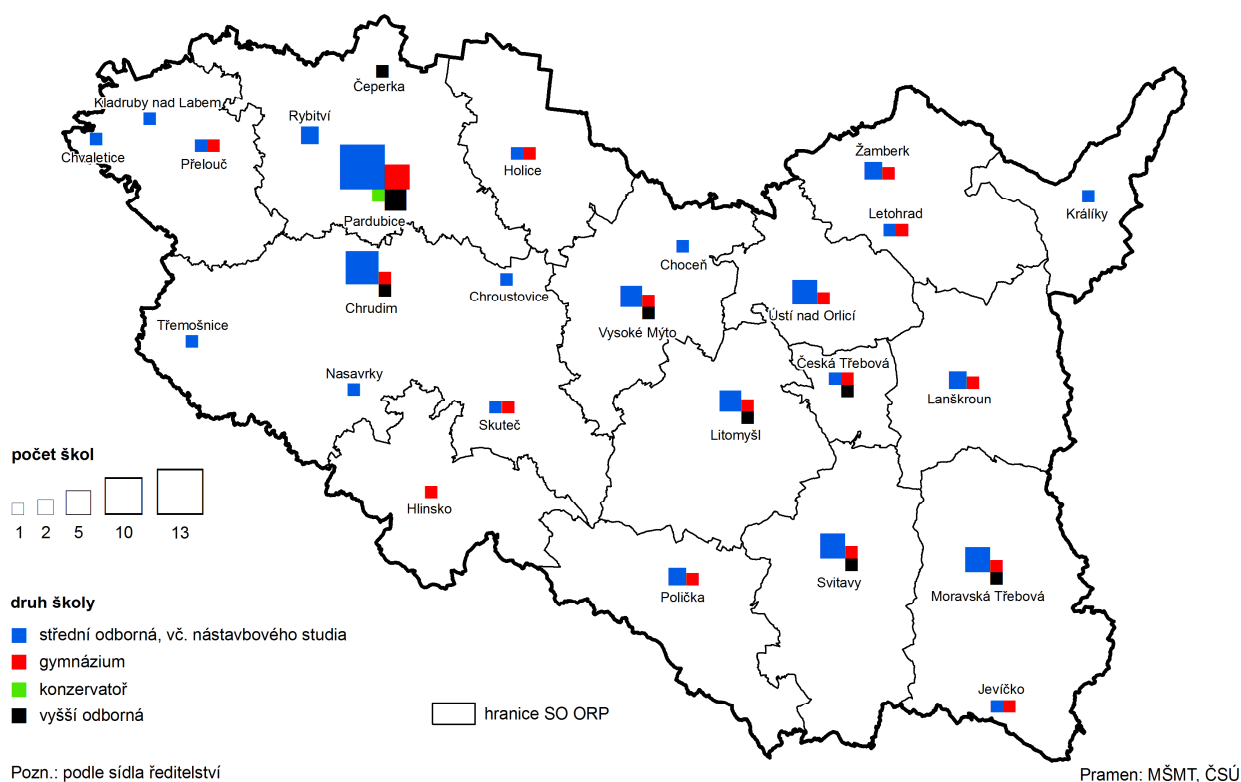
Střední školy

Zatímco děti v mateřských školách a žáci na základních školách sídlících v kraji mají většinou v témže kraji i trvalé bydliště, u středních, vyšších a vysokých škol je situace odlišná. **Část studentů bydlicích v kraji studuje mimo kraj**, což vede v některých krajích k situaci, že zde studuje více studentů, než v kraji bydlí osob odpovídajícího věku. Přesto je tento způsob prezentování dat obvyklý ve většině publikací využívajících údajů školské statistiky.

Ve školním roce 2016/17 připadalo v Pardubickém kraji na 100 obyvatel ve věku 15 – 19 let 79 studentů středních škol (bez konzervatoře a prvních čtyř ročníků víceletých gymnázií), z toho 58 v maturitních oborech. Tyto hodnoty se neliší od celostátního průměru. Na 100 patnáctiletých obyvatel kraje připadalo ve školním roce 2016/17 na školách v kraji celkem 14 nově přijatých studentů gymnaziálních oborů, 56 studentů oborů středního odborného vzdělávání s maturitou a 37 studentů oborů středního odborného vzdělávání s výučním listem, přitom ve školním roce 2007/08 byla struktura obdobná (13 – 54 – 34).

Gymnázia jsou v kraji v 17 obcích, střední odborné, popř. nástavbové obory lze studovat ve 24 obcích kraje, vyšší odborné školy jsou v 8 městech a konzervatoř sídlí v krajském městě. Rozmístění škol na území kraje je poměrně rovnoměrné. Alespoň jedno gymnázium je v každém správním obvodu ORP s výjimkou Králícka a alespoň jedna škola poskytující střední odborné vzdělání v každém SO ORP s výjimkou Hlinecka.

Střední školy, konzervatoře a vyšší odborné školy podle obcí Pardubického kraje ve školním roce 2015/16

Oproti školnímu roku 2007/08 byl v roce 2016/17 nižší počet žáků středních škol v kraji o 21,3 %, přitom rychleji se snižoval počet studentů v jiné než denní formě studia (o 31,5 %). Tím se podíl **studentů denního studia** na celkovém počtu studentů zvýšil na 95,4 %. Z hlediska druhu studia se nejvýrazněji ve sledovaném období snížil počet žáků v nástavbovém studiu (o 42,4 %) a v absolutním vyjádření žáků odborného vzdělávání s maturitou (o 3 339 žáků). Jediným druhem studia, kde se v kraji zvýšil počet žáků, byla kategorie střední vzdělávání (dvouleté studijní programy ukončené závěrečnou zkouškou určené pro žáky bez studijních aspirací). Počet žáků zde vzrostl ze 70 na 112.

Mezi žáky středních škol jsou v kraji nejvíce zastoupeni ti, kteří studují odborné obory s maturitou, následuje studium gymnaziálního typu a necelá čtvrtina žáků získává střední vzdělání s výučním listem. V porovnání s celostátním průměrem bylo ve školním roce 2016/17 nadprůměrně zastoupeno střední vzdělávání s výučním listem (3,0 procentní body nad průměrem ČR), mírně nadprůměrný byl i podíl žáků v oborech středního odborného vzdělávání s maturitou (o 0,7 p. b.), méně byli v kraji zastoupeni žáci v gymnaziálních oborech (o 2,7 p. b.) a v nástavbovém studiu (o 1,0 p. b.).

Žáci středních škol

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

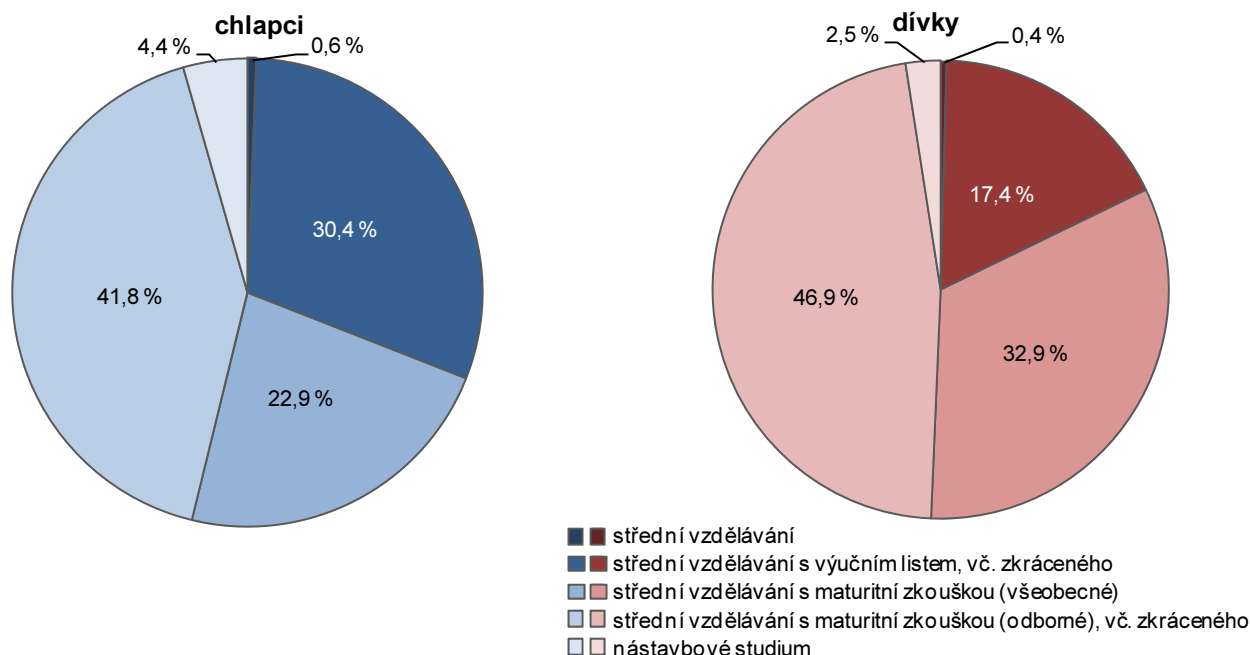
	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci celkem	27 739	27 421	26 969	26 314	24 671	23 070	22 141	21 739	21 720	21 829
z toho dívky (%)	50,3	50,3	49,9	49,3	48,9	48,5	48,5	48,0	47,9	48,3
z toho v denní formě vzdělávání (%)	94,7	94,8	95,3	94,7	94,8	95,2	95,5	95,8	95,4	95,4
z toho podle druhu vzdělávání (%):										
střední vzdělávání s výučním listem ¹⁾	22,5	21,8	21,6	21,9	22,8	24,1	24,5	25,1	24,8	24,1
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (všeobecné)	25,7	25,8	25,6	25,2	25,6	26,1	27,0	27,3	27,6	27,7
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné) ¹⁾	46,8	47,1	48,1	47,3	46,2	44,8	43,8	43,3	43,7	44,2
nástavbové studium	4,7	5,0	4,4	5,3	5,1	4,7	4,3	3,8	3,4	3,5

¹⁾ včetně zkráceného studia

Rozdíly ve struktuře žáků z hlediska druhu vzdělávání na středních školách jsou patrné mezi chlapci a dívkami. U obou pohlaví má dominantní postavení střední odborné vzdělávání s maturitní zkouškou, i když u dívek je podíl o 5,1 procentního bodu vyšší. U chlapců se na 2. místo řadí střední odborné vzdělávání s výučním listem. Zastoupení tohoto druhu vzdělávání je u chlapců o 13,0 p. b. vyšší než u dívek. U dívek se na 2. místo řadí vzdělávání gymnaziálního typu, které má u nich o 10,0 p. b. vyšší podíl než u chlapců. Chlapci se také častěji věnují nástavbovému studiu (podíl je vyšší o 1,9 p. b.).

Žáci středních škol podle pohlaví a druhu vzdělávání v Pardubickém kraji ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Z následující tabulky je patrný rozdíl ve věkové struktuře žáků mezi denní a ostatními formami středoškolského studia. V denní formě převažují žáci ve věku 15–19 let, následují žáci čtrnáctiletí a mladší; přitom jejich podíl v kraji postupně vzrostl až na 8,1 %. Podíl žáků ve věku 20–24 let rostl až na 6,8 % v roce 2013/14, od té doby poklesl na 5,6 %. Mezi žáky v jiné než denní formě vzdělávání mají dominantní postavení žáci ve věku 25 a více let (cca tři čtvrtiny). Následuje věková skupina 20–24 let (s podílem 21,6 % ve školním roce 2016/17).

Střední školy – žáci podle formy vzdělávání a věku

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci v denní formě vzdělávání	26 274	25 993	25 713	24 913	23 394	21 965	21 137	20 820	20 724	20 826
v tom ve věku (%):										
do 14 let	7,0	6,8	6,8	6,8	7,1	7,4	7,6	7,9	8,1	8,1
15–19 let	89,4	89,1	89,1	88,0	87,2	86,0	85,1	84,9	85,7	86,0
20–24 let	3,5	3,9	3,9	4,9	5,5	6,1	6,8	6,6	5,7	5,6
25 let a starší	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4
Žáci v ostatních formách vzdělávání	1 465	1 428	1 256	1 401	1 277	1 105	1 004	919	996	1 003
z toho ve věku (%):										
20–24 let	22,9	24,4	22,0	21,0	22,8	21,1	22,6	20,1	20,1	21,6
25 let a starší	70,1	67,4	70,5	74,0	73,0	74,8	73,7	75,3	76,1	74,4

Počet žáků **gymnaziálních oborů vzdělávání** v kraji postupně klesal až do školního roku 2014/15, v posledních dvou letech byl vystřídán mírným růstem, a to pouze u čtyřletého studia. V kraji probíhá dlouhodobě jen denní forma gymnaziálního studia. Mezi žáky převažují dívky (podíl 57,3 % v roce 2016/17). Počty nově přijatých žáků převyšují v posledních 3 letech počty absolventů.

Střední školy vyučující obory gymnázií

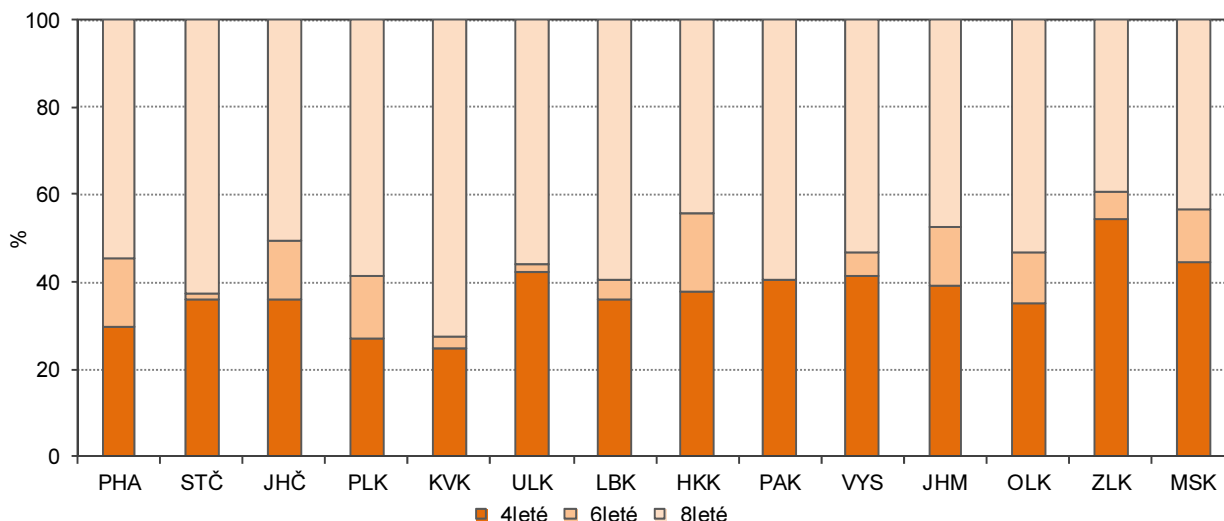
Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci celkem	7 125	7 061	6 910	6 639	6 305	6 014	5 987	5 939	6 003	6 044
z toho dívky (%)	59,7	60,0	59,8	60,0	59,9	58,1	58,3	56,7	56,9	57,3
z toho v denní formě vzdělávání (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
v tom délka vzdělávání (%):										
4 roky	40,7	41,5	41,6	41,4	39,9	38,8	38,7	38,3	39,8	40,4
8 let	59,3	58,5	58,4	58,6	60,1	61,2	61,3	61,7	60,2	59,6
Nově přijatí do 1. ročníku	1 260	1 231	1 167	1 070	981	1 014	1 099	1 057	1 119	1 113
Absolventi	1 181	1 231	1 238	1 206	1 228	1 063	1 016	961	968	.
v tom délka vzdělávání (%):										
4 roky	57,0	56,0	56,2	58,5	57,8	58,5	57,6	52,7	56,1	.
8 let	43,0	44,0	43,8	41,5	42,2	41,5	42,4	47,3	43,9	.

Pardubický kraj je jediným krajem, ve kterém neprobíhá šestiletá gymnaziální výuka. Dvě pětiny žáků v kraji studují čtyřleté gymnázium, vyšší podíl je ve čtyřech krajích. Naproti tomu podíl žáků studujících osmileté gymnázium je mezi kraji po Karlovarském a Středočeském kraji třetí nejvyšší.

Žáci gymnázií podle délky vzdělávání a krajů ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Úbytek počtu žáků ve **středním odborném vzdělávání** se v kraji v posledních dvou letech zastavil, a to v důsledku růstu počtu žáků v maturitních oborech. **Střední vzdělávání** poskytují praktické školy. Šest těchto zařízení v kraji navštěvovalo 112 žáků. Dvouletá výuka probíhá pouze denní formou. Dvě pětiny žáků jsou dívky.

Počet žáků v **oborech středního vzdělávání s výučním listem** se v kraji dlouhodobě snižuje. Více než 95 % žáků studuje v denní formě studia. Dívky se na počtu žáků podílejí od školního roku 2013/14 více než jednou třetinou. Počet absolventů je v posledních letech cca o čtvrtinu nižší než počet přijatých žáků. Podílí se na tom především vysoký podíl žáků, kteří vzdělávání ukončili, aniž získali výuční list.

Po stagnaci počtu žáků v **oborech středního odborného vzdělávání s maturitou** v letech 2007 až 2009 následoval do roku 2014 čtvrtinový úbytek žáků. V posledních dvou letech počty žáků opět rostly. Denní formu studia využívá téměř 95 % žáků. Podíl dívek se v posledních letech ustálil na 51 %. Pouze ve školním roce 2012/13 byl počet absolventů vyšší než počet nově přijatých žáků do 1. ročníků, v roce 2015/16 bylo nově přijatých žáků téměř o dvě pětiny více než absolventů.

Střední školy vyučující obory odborného vzdělání bez nástavbového studia

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Střední odborné vzdělávání bez nástavbového studia										
Žáci celkem	19 297	18 987	18 871	18 292	17 113	15 982	15 198	14 973	14 976	15 026
Nově přijatí do 1. ročníku	5 656	5 484	5 420	4 872	4 504	4 225	4 214	4 360	4 448	4 297
Absolventi	4 450	4 288	4 148	4 059	3 978	3 873	3 449	3 096	2 908	.
Střední vzdělávání										
Žáci celkem	70	69	79	83	81	88	86	92	101	112
z toho dívky (%)	47,1	42,0	41,8	47,0	46,9	39,8	38,4	40,2	37,6	39,3
z toho v denní formě vzdělávání (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Nově přijatí do 1. ročníku	29	42	41	32	39	32	36	23	42	55
Absolventi	31	18	16	24	13	18	16	25	34	.
Střední vzdělávání s výučním listem¹⁾										
Žáci celkem	6 234	5 989	5 818	5 751	5 624	5 552	5 422	5 462	5 376	5 260
z toho dívky (%)	33,0	32,7	32,4	31,8	31,7	33,2	34,0	35,4	35,2	34,8
z toho v denní formě vzdělávání (%)	98,7	98,7	98,6	98,1	97,5	96,9	96,7	95,8	95,1	95,1
Nově přijatí do 1. ročníku	2 150	2 048	2 009	1 914	1 940	1 878	1 773	1 891	1 807	1 685
Absolventi	1 693	1 680	1 476	1 543	1 508	1 428	1 414	1 338	1 311	.
Střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné)¹⁾										
Žáci celkem	12 993	12 929	12 974	12 458	11 408	10 342	9 690	9 419	9 499	9 654
z toho dívky (%)	54,9	54,2	53,1	53,0	53,0	52,8	52,1	51,0	50,8	51,1
z toho v denní formě vzdělávání (%)	94,8	95,7	95,8	95,4	95,1	95,3	94,9	95,0	94,6	94,5
Nově přijatí do 1. ročníku	3 477	3 394	3 370	2 926	2 525	2 315	2 405	2 446	2 599	2 557
Absolventi	2 726	2 590	2 656	2 492	2 457	2 427	2 019	1 733	1 563	.

¹⁾ včetně zkráceného studia

Počty žáků v **nástavbovém studiu** se v posledních šesti letech snižují, přitom roste podíl studujících v denní formě studia. Dívky se na počtu žáků podílejí jednou třetinou. V letech 2014/15 a 2015/16 výrazně poklesl počet absolventů, v roce 2015/16 byl jejich počet čtvrtinový v porovnání s počtem nově přijatých žáků do 1. ročníku.

Střední školy vyučující obory nástavbového studia

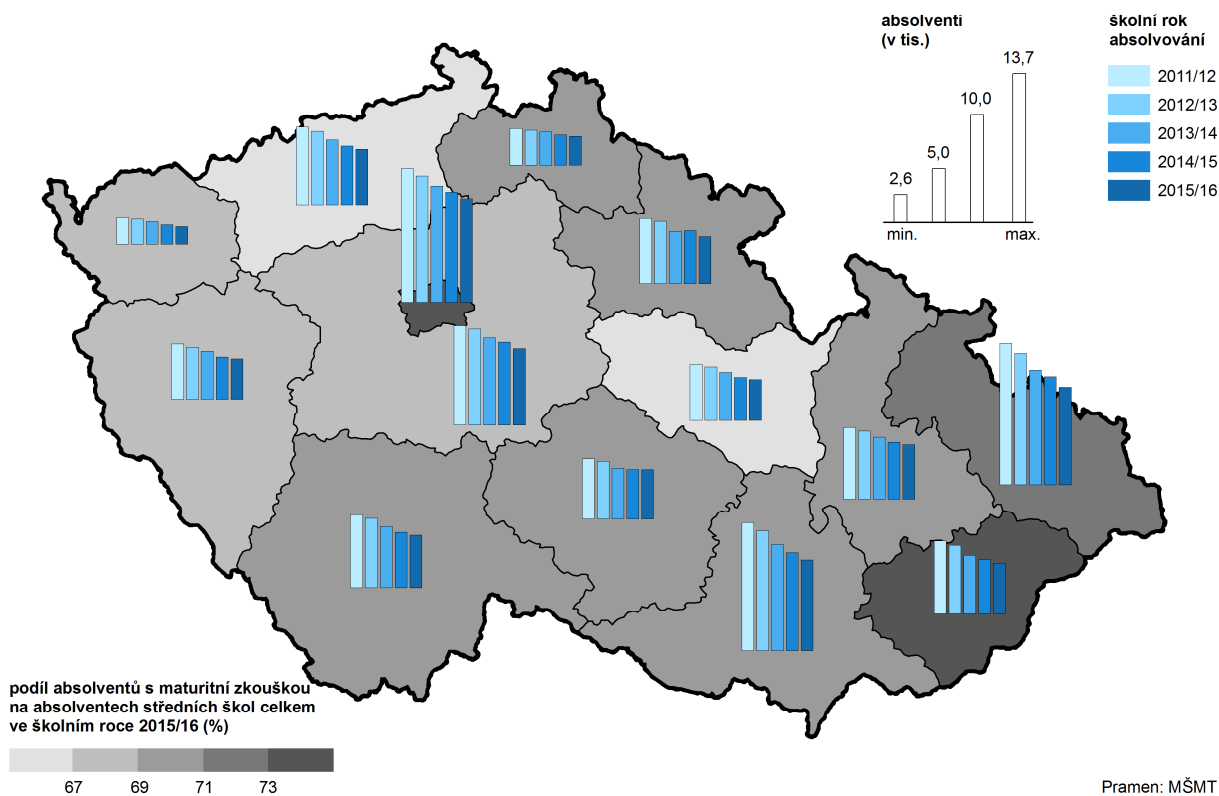
Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci celkem	1 317	1 373	1 188	1 383	1 253	1 074	956	827	741	759
z toho dívky (%)	36,1	40,7	42,7	37,2	34,6	33,8	32,9	35,6	32,3	34,1
z toho v denní formě vzdělávání (%)	46,2	42,4	46,6	48,4	54,0	58,7	65,2	72,9	70,2	71,4
Nově přijatí do 1. ročníku	712	730	560	749	649	494	487	421	394	438
Absolventi	343	390	349	279	253	275	212	116	96	.

Z následujícího kartogramu je patrný pokles počtu **absolventů středních škol** ve všech krajích ČR. Za poslední 4 roky se počet absolventů středních škol v kraji snížil o 27,2 % (7. nejnižší pokles mezi kraji). Nejvíce ubylo absolventů na školách v Karlovarském kraji (33,6 %), nejméně v Kraji Vysočina (17,9 %).

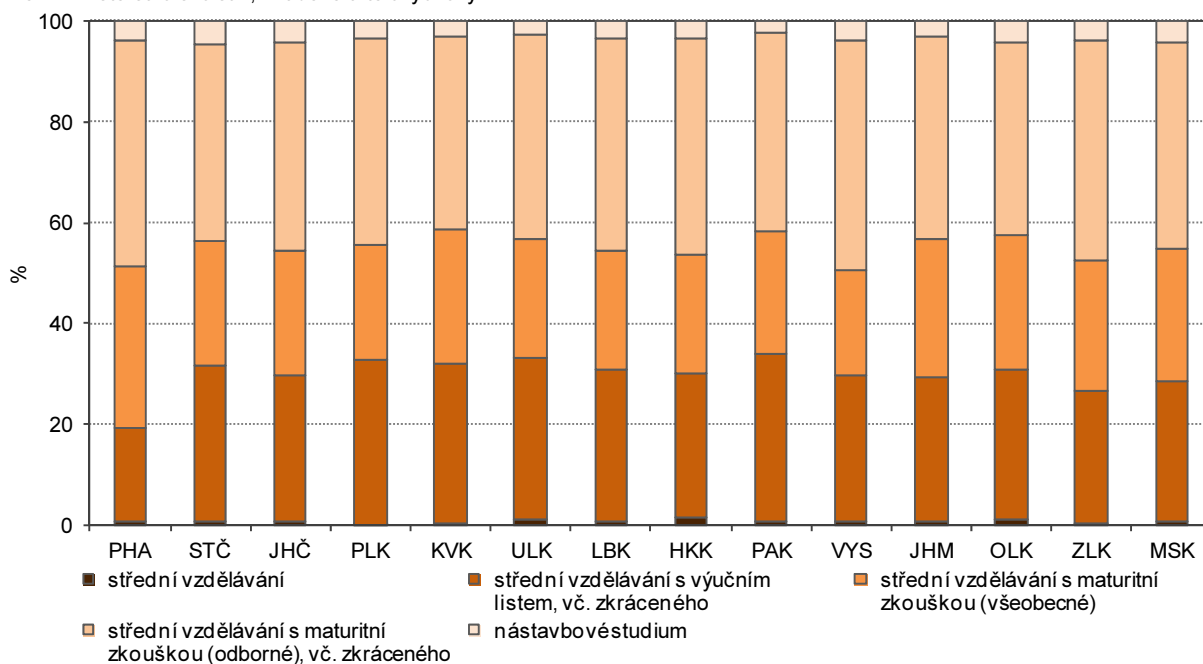
Absolventi středních škol podle krajů za školní roky 2011/12–2015/16

Pardubický kraj měl v roce 2015/16 mezi kraji nejvyšší podíl absolventů středního vzdělávání s výučním listem (33,0 % při průměru ČR 28,2 %) a mírně nadprůměrný podíl absolventů oborů středního vzdělávání bez výučního listu a maturitní zkoušky (0,9 % při celostátním průměru 0,8 %). V mezikrajském srovnání měl nejnižší podíl absolventů s maturitní zkouškou (vč. nástavbového studia 66,1 % při celostátním průměru 71,0 %).

Absolventi středních škol podle druhu vzdělávání a krajů ve školním roce 2015/16

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

V uplynulých osmi letech se počet absolventů středních škol v kraji snížil o 2 tisíce. Ve struktuře z hlediska druhu vzdělávání rostl podíl absolventů s výučním listem a oborů gymnaziálních (všeobecné vzdělávání), klesal podíl absolventů středního odborného vzdělávání s maturitou a zejména nástavbového studia.

Absolventi středních škol

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Absolventi celkem	5 974	5 909	5 735	5 544	5 459	5 211	4 677	4 173	3 972
z toho podle druhu vzdělávání (%):									
střední vzdělávání									
s výučním listem ¹⁾	28,3	28,4	25,7	27,8	27,6	27,4	30,2	32,1	33,0
střední vzdělávání									
s maturitní zkouškou (všeobecné)	19,8	20,8	21,6	21,8	22,5	20,4	21,7	23,0	24,4
střední vzdělávání									
s maturitní zkouškou (odborné) ¹⁾	45,6	43,8	46,3	44,9	45,0	46,6	43,2	41,5	39,4
nástavbové studium	5,7	6,6	6,1	5,0	4,6	5,3	4,5	2,8	2,4

¹⁾ včetně zkráceného studia

Do 1. ročníku středních škol v kraji bylo **podle dat MŠMT** v roce 2016 **přijato** 5 512 žáků, z toho v oborech středního odborného vzdělávání 43,4 % ze všech nově přijímaných žáků **na denní studium** při celostátním průměru 43,7 %; jde o 7. nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání. Podíl nově přijatých žáků do 1. ročníku středního vzdělávání s výučním listem na celkovém počtu přijatých žáků na střední školy v kraji je druhý za nově přijatými žáky na obory středního odborného vzdělávání s maturitou. V mezikrajském srovnání je tento podíl 29,2 % při celostátním průměru 28,1 % devátý nejvyšší. Kraj má pátý nejnižší podíl žáků v oborech všeobecného vzdělávání (20,2 % při průměru ČR 22,1 %). Naproti tomu má kraj třetí nejvyšší podíl nově přijatých žáků v oborech nástavbového studia (6,2 % při republikovém průměru 5,1 %).

Podle Národního ústavu pro vzdělávání bylo z hlediska skupin oborů v kraji mezi **nově přijatými žáky** denního studia oproti počtu absolventů více zastoupeno strojírenství a pedagogika, méně zastoupena gastronomie, stavebnictví a ekonomika. Do oborů středního vzdělání s výučním listem bylo do škol v kraji přijato nejvíce žáků do strojírenských oborů (433), následovalo zemědělství a lesnictví (283), gastronomie, hotelnictví a turismus (234), potravinářství (139) a elektrotechnika (125). Také pro středoškolské studium s maturitou a odborným výcvikem bylo nejvíce žáků přijato do strojírenských oborů (84), následovaly speciální a interdisciplinární obory (78). Mezi obory středního odborného vzdělání s maturitou byla v roce 2016 nejvíce zastoupena ekonomika (315), informatika (201) a obecně odborná příprava (188). Denní nástavbové studium mělo nejvíce nově přijatých žáků do podnikání v oboru (135) a strojírenství (76).

Podle dat publikovaných Národním ústavem pro vzdělávání absolvovalo v roce 2016 střední školy v kraji 3 743 žáků v denní formě studia (bez nástavbového studia). Z tohoto počtu připadalo 35,7 % na střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou, 33,0 % na střední vzdělání s výučním listem, 25,9 % na gymnaziální vzdělání, 4,5 % na střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem a 0,9 % na střední vzdělání bez maturity a výučního listu.

Z hlediska jednotlivých oborů vzdělání byli na školách v kraji u středního vzdělání s výučním listem nejvíce zastoupeni absolventi denního studia v oborech strojírenství (23,6 %), zemědělství a lesnictví (15,9 %), gastronomie, hotelnictví a turismus (15,8 %), stavebnictví (10,2 %), elektrotechnika (9,0 %) a potravinářství (8,6 %). U středního odborného vzdělání s maturitou měla nejvyšší zastoupení ekonomika (20,0 %), následovala obecně odborná příprava (10,6 %), informatika (10,5 %), zemědělství a lesnictví (8,7 %), gastronomie, hotelnictví a turismus (8,7 %) a zdravotnictví (7,1 %). U středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem bylo nejvíce absolventů elektrotechnických oborů (27,5 %), speciálních a interdisciplinárních oborů (23,4 %), strojírenství (16,2 %), osobních služeb (15,0 %) a polygrafie (12,0 %).

V nástavbovém studiu bylo v roce 2016 v kraji 61 absolventů denního studia a 35 absolventů jiných forem studia. Mezi absolventy denní formy studia bylo v kraji nejvíce zastoupeno podnikání v oboru (41,0 %), právní a veřejnoprávní činnosti (13,1 %), strojírenství (11,5 %) a elektrotechnika (9,8 %).

Mezi střední školy se řadí i **konzervatoře**. V kraji je jediná a šestileté studium v denní formě navštěvovalo ve školním roce 2016/17 celkem 168 žáků. Meziročně se počty žáků příliš nemění. Dalšíh 75 žáků studovalo jinou než denní formou studia. Téměř dvě třetiny žáků tvoří dívky. Nově bylo do 1. ročníku přijato 38 žáků, v předchozím školním roce měla škola 33 absolventů.

Vyšší odborné a vysoké školy

Na 100 obyvatel Pardubického kraje ve věku 19–21 let připadá obdobně jako v celé ČR 5,2 studentů denního studia na **vyšších odborných školách** na území kraje. Stejně jako u středních škol tato hodnota na regionální úrovni vypovídá spíše o vybavenosti kraje školskými zařízeními než o úrovni vzdělanosti, neboť v kraji studují též studenti z jiných krajů a obyvatelé kraje využívají možností studovat i jinde.

V kraji poskytuje vyšší odborné vzdělání 10 škol, z toho 8 civilních, za které jsou data v následující kapitole. Struktura vyučovaných oborů je pestrá – od finančnictví, ekonomiky, pedagogiky, oční optiky a ekologie až po elektrotechniku, stavebnictví a další technické obory. Alespoň jedna vyšší odborná škola je v každém okrese Pardubického kraje. Největší možnosti studia na VOŠ mají obyvatelé okresu Pardubice a Svitavy.

Počet studentů VOŠ v kraji postupně klesá. Nejvíce jich bylo ve školním roce 1999/2000 (1 795), od té doby se jejich počet snížil o 40 %. Za stejnou dobu počet studentů denního studia poklesl o více než 50 % až na 777 ve školním roce 2016/17. Mezi studenty převažují ženy, mužů je pouze jedna pětina.

Vyšší odborné školy

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

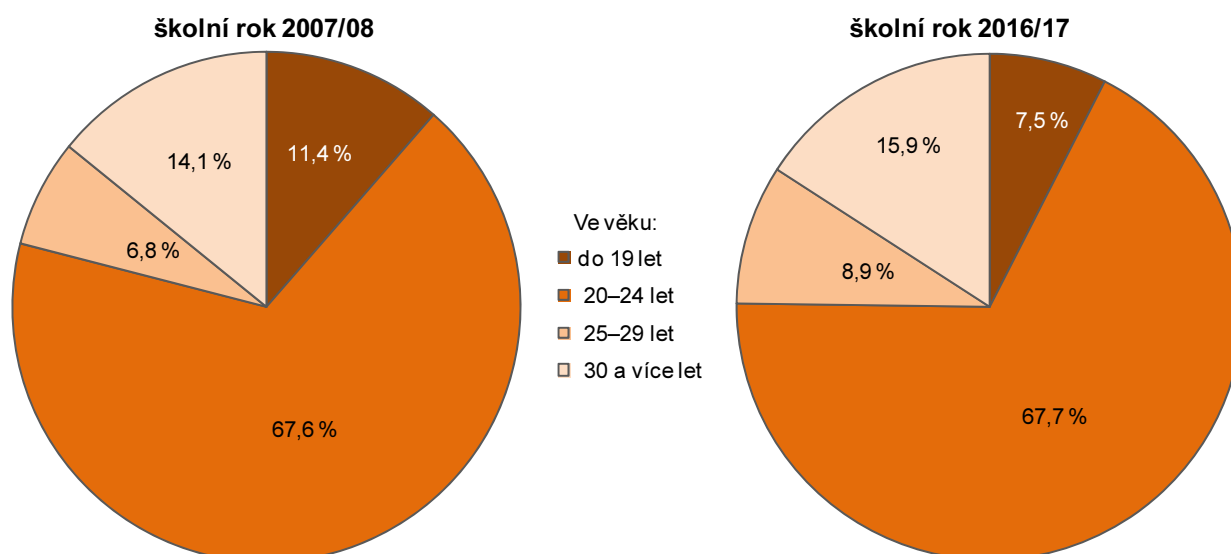
	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Studenti celkem	1 711	1 542	1 514	1 499	1 545	1 520	1 521	1 431	1 290	1 065
z toho ženy (%)	67,7	71,0	72,7	75,9	77,1	78,8	76,9	77,7	78,9	80,1
z toho v denní formě vzdělávání (%)	75,0	69,4	68,6	71,9	73,5	75,1	75,4	75,7	71,9	73,0
Nově přijatí do 1. ročníku	702	488	610	689	651	561	592	508	484	353
Absolventi	387	441	444	295	346	364	380	361	315	.

Nově bylo v roce 2016 přijato do 1. ročníku 353 studentů, z toho 76,2 % v denní formě studia. Podle Národního ústavu pro vzdělávání začaly dvě třetiny z nově přijatých studentů denního studia studovat obory pedagogické a sociální, výrazně méně (do 9 %) obory v pořadí stavebnictví, podnikání, elektrotechnika, ekonomika a ekologie. **Počet absolventů vyššího odborného studia** je v kraji každoročně nižší než počet nově přijatých studentů do 1. ročníku. V porovnání s podílem jednotlivých studijních oborů na celkovém počtu nově přijatých byly v roce 2016 mezi absolventy více zastoupeny obory pedagogické, ekonomické a ekologické na úkor elektrotechniky, stavebnictví a podnikání.

Věková struktura studentů vyšších odborných škol v kraji se postupně mění. Podíl studentů ve věku 20–24 let sice zůstává dvoutřetinový, klesá však podíl mladších studentů (do 19 let) a roste podíl studentů ve věku 25 a více let, zejména ve věkové skupině 25–29 let.

Studenti vyšších odborných škol podle věku v Pardubickém kraji

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Počty studentů denního studia na VOŠ v kraji se v uplynulých 9 letech snižovaly rychleji oproti počtům studentů v ostatních formách studia (o 39,4 %, resp. o 32,7 %). Největší meziroční pokles počtu studentů nastal ve školním roce 2016/17 (úbytek 150 studentů denního studia a 75 v ostatních formách). Mezi

studenty denního studia ubylo nejvíce studentů ve věkové skupině 20–24 let (143), v ostatních formách studia ubyli především studenti ve věku 30 a více let (69). Přesto je i nadále u denního studia podíl studentů ve věku 20–24 let vyšší než 80 % a v ostatních formách studia je sice podíl studentů třicetiletých a starších nejnižší za posledních 9 let, přesto tito studenti tvoří nadpoloviční většinu.

Studenti vyšších odborných škol podle formy vzdělávání a věku

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

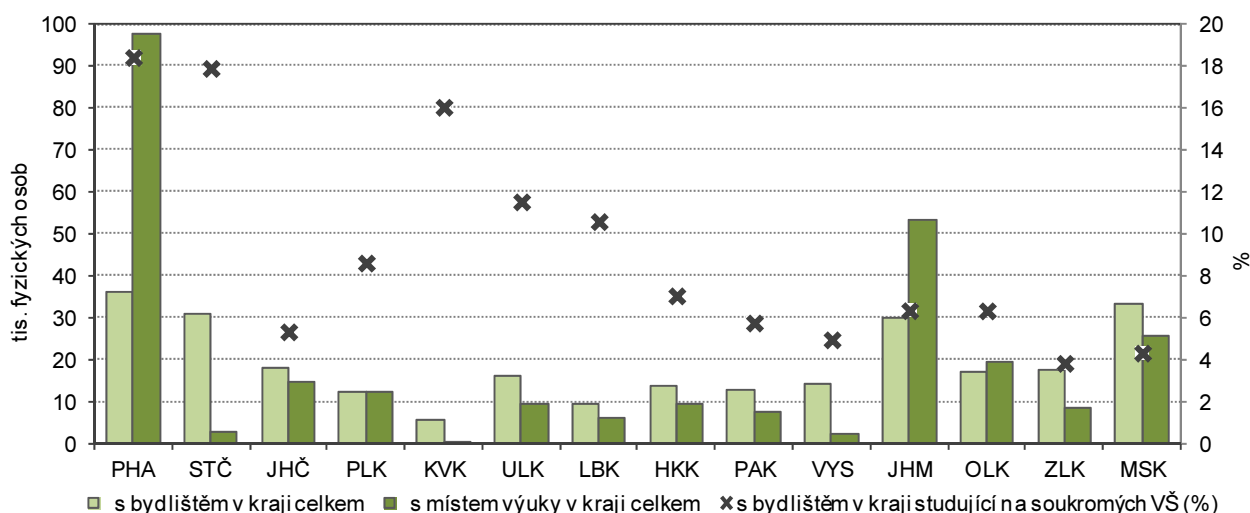
	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Studenti v denní formě vzdělávání	1 283	1 070	1 038	1 078	1 135	1 142	1 147	1 083	927	777
v tom ve věku (%):										
do 19 let	15,1	12,1	16,9	19,8	15,7	12,8	12,3	12,0	9,9	10,3
20–24 let	82,0	84,4	79,8	76,4	80,3	84,2	85,2	84,6	85,4	83,5
25–29 let	2,9	3,2	3,3	3,3	2,8	2,8	2,2	2,9	4,2	5,0
30 let a starší	0,0	0,3	0,1	0,5	1,2	0,2	0,3	0,6	0,4	1,2
Studenti v ostatních formách vzdělávání	428	472	476	421	410	378	374	348	363	288
v tom ve věku (%):										
do 19 let	0,2	1,1	0,2	0,7	0,7	0,3	1,1	0,6	0,0	0,0
20–24 let	24,5	25,6	21,0	23,5	22,2	20,9	17,4	20,1	19,8	25,0
25–29 let	18,7	15,9	19,1	19,7	17,3	13,2	15,5	12,1	17,1	19,4
30 let a starší	56,5	57,4	59,7	56,1	59,8	65,6	66,0	67,2	63,1	55,6

Na rozdíl od ostatních typů škol jsou o **vysokoškolských studentech** k dispozici regionální data z pohledu bydliště studentů i podle místa výuky, a to ke konci každého kalendářního roku (od roku 2001). **V Pardubickém kraji sídlí jediná veřejná vysoká škola**, soukromé VŠ se v kraji nevyskytují. Počet studentů Univerzity Pardubice se zvyšoval až do roku 2011, kdy měla škola 10 754 studentů (vč. cizinců), z toho 8 627 v prezenčním studiu. Do roku 2016 se počet studentů snížil na 7 709, z toho na 6 199 v prezenčním studiu. Třetina studentů pardubické univerzity měla bydliště v Pardubickém kraji, v tom 1 297 v okrese Pardubice, 618 v okrese Chrudim, 458 v okrese Ústí nad Orlicí a 239 v okrese Svitavy.

Z následujícího grafu je patrné, že pouze ve 3 krajích má místo výuky v kraji více studentů než je počet vysokoškolských studentů bydlících v příslušném kraji (Hlavní město Praha, Jihomoravský a Olomoucký kraj). Mezi krajy jsou i značné rozdíly v tom, jak vysoký podíl ze studentů bydlících v kraji studuje na soukromých vysokých školách v ČR. Při celostátním průměru 9,5 % je podíl v Pardubickém kraji hodnotou 5,8 % pátý nejnižší.

Studenti veřejných a soukromých vysokých škol (státního občanství ČR) podle krajů v roce 2016

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

V následujícím textu bude pozornost soustředěna na **vysokoškolské studenty státního občanství ČR s bydlištěm v Pardubickém kraji**. Na 100 obyvatel ve věku 20–24 let připadalo v roce 2016 celostátně 36 studentů prezenčního studia na veřejných a soukromých vysokých školách (s občanstvím ČR), v Pardubickém kraji byl tento poměr mírně podprůměrný (35).

Celkový počet studentů na vysokých školách s bydlištěm v Pardubickém kraji byl nejvyšší v roce 2010, ze 17 378 jich 17 300 mělo občanství ČR. Od té doby se počet studentů VŠ bydlicích v kraji snížil o jednu čtvrtinu na 12 991. Ve stejném období poklesl počet studentů bydlicích a studujících v České republice o 21,4 %. Pokles do značné míry souvisí se snižováním počtu mladých lidí ve věku 19–24 let. Podíl žen na celkovém počtu studentů VŠ s bydlištěm v kraji mírně rostl, v posledních 7 letech se ustálil na 57 % a neliší se od celostátního průměru. Více jsou ženy v kraji zastoupeny mezi studenty magisterských studijních programů (72 %) než bakalářských (55 %) a doktorských programů (44 %).

Více než tři čtvrtiny studentů bydlicích v kraji volí **prezenční formu studia**, jejich podíl je v porovnání s celostátními údaji mírně nadprůměrný. V posledních 5 letech v kraji postupně klesá podíl studentů v bakalářském studijním programu a roste podíl studentů v navazujícím magisterském programu. Oproti celostátnímu průměru je podíl studentů v magisterských a navazujících magisterských programech mírně nadprůměrný, v bakalářském a doktorském studiu podprůměrný. Z hlediska věkové struktury studentů bydlicích v kraji se od roku 2010 snižuje podíl studentů ve věku 30 a více let, v posledních čtyřech letech se zvyšuje podíl věkové skupiny 25–29 let, v posledních dvou letech roste podíl devatenáctiletých a klesá podíl studentů ve věku 20–24 let. Přesto je v kraji podíl této věkové kategorie o 4,1 procentního bodu vyšší v porovnání s republikovým průměrem.

Veřejné a soukromé vysoké školy – studenti státního občanství ČR

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

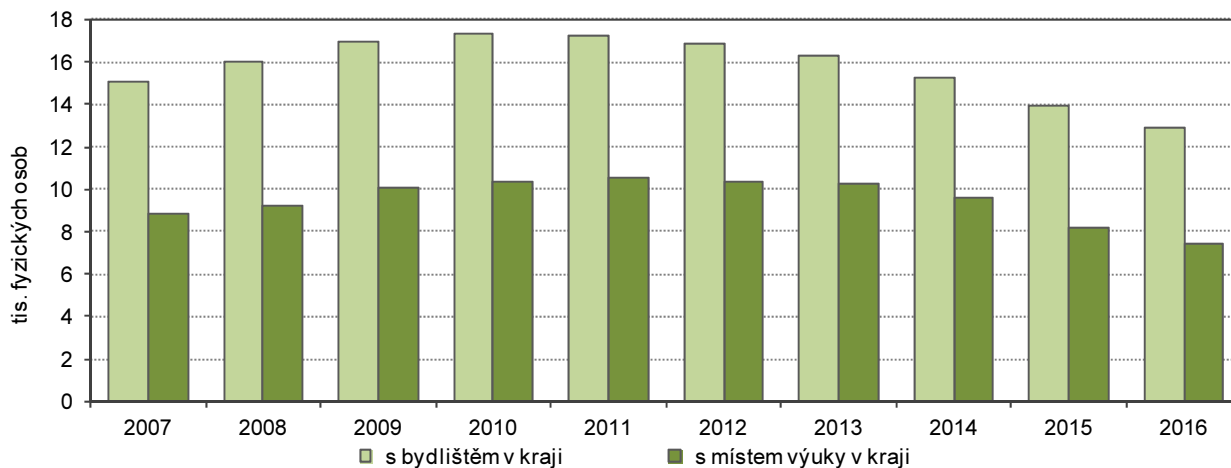
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Studenti státního občanství ČR¹⁾	15 067	16 043	16 989	17 300	17 213	16 833	16 336	15 276	13 916	12 935
z toho ženy (%)	54,6	55,8	56,5	56,8	56,7	56,7	56,4	56,8	56,6	56,6
z toho v prezenční formě studia (%)	76,2	75,4	74,9	75,5	76,1	76,7	77,6	78,0	78,0	77,2
v tom dle typu studijního programu (%):										
bakalářský	60,8	62,9	63,2	64,0	64,4	64,2	63,4	61,3	59,4	58,5
magisterský	19,4	14,6	11,9	10,0	8,5	7,7	7,8	8,3	9,1	9,4
magisterský navazující	14,8	18,1	20,6	21,7	22,7	23,6	24,0	25,3	26,1	26,4
doktorský	6,4	5,9	5,7	5,7	5,6	5,5	5,7	5,9	6,3	6,4
v tom ve věku (%):										
do 19 let	8,3	7,9	7,7	7,9	7,9	7,4	6,7	6,2	6,4	7,0
20–24 let	61,8	61,6	60,8	60,5	61,2	63,2	64,0	64,2	63,5	62,8
25–29 let	17,3	17,2	17,1	17,4	16,7	16,2	16,7	17,2	18,1	18,2
30 a více let	12,5	13,4	14,4	14,2	14,2	13,1	12,7	12,4	12,0	12,1

¹⁾ s bydlištěm v kraji; ve fyzických osobách, tj. každý student je uveden jen jednou, celkový počet studentů tak nemusí souhlasit se součty za jednotlivé typy studijních programů

Z následujícího grafu je patrné, že počet studentů s bydlištěm v kraji rostl do roku 2009 rychleji, než počet studentů s místem výuky v Pardubickém kraji. Nejvyšší počet studentů s bydlištěm v kraji byl zaznamenán v roce 2010, počet studentů s místem výuky v kraji až o rok později. Do roku 2014 následoval rychlejší úbytek studentů s bydlištěm v kraji než studentů s kraji studujících. V posledních dvou letech tento trend již nepokračoval.

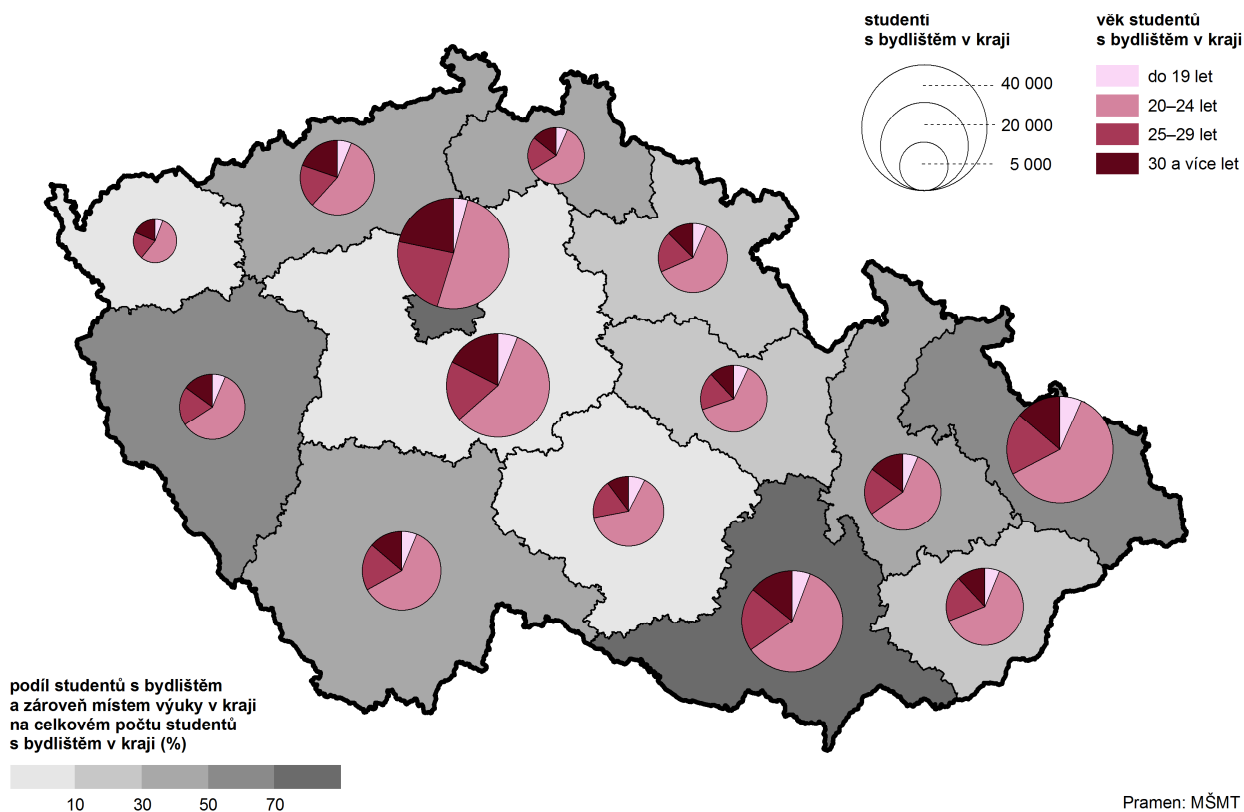
Studenti veřejných a soukromých vysokých škol (státního občanství ČR) v Pardubickém kraji

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Podíl studentů, kteří v roce 2016 v Pardubickém kraji bydlí a současně i studují, na celkovém počtu studentů bydlících v kraji dosáhl 20,2 %, což je po Středočeském kraji, Karlovarském kraji a Kraji Vysočina čtvrtý nejnižší podíl. Nejvyšší podíl shody bydliště a místa studia byl v Praze (87,5 %). Podíl bydlících a současně studujících vysokoškoláků v Pardubickém kraji na celkovém počtu studentů VŠ bydlících v kraji postupně rostl až do roku 2013, od té doby poklesl o 3 procentní body.

Studenti veřejných a soukromých vysokých škol (státního občanství ČR) podle krajů k 31. 12. 2016

Ke konci roku 2016 studovali obyvatelé kraje na 26 veřejných a 35 soukromých vysokých školách v ČR. Nejvíce jich studovalo na Univerzitě Pardubice (20,0 %), Univerzitě Karlově Praha (11,8 %), Univerzitě Hradec Králové (10,2 %), Masarykově univerzitě v Brně (9,8 %), Univerzitě Palackého v Olomouci (9,1 %) a Vysokém učení technickém v Brně (8,0 %); ze soukromých VŠ nejvíce na Metropolitní univerzitě Praha, o. p. s. (1,4 %).

Nejvíce obyvatel kraje **absolvovalo** vysoké školy v roce 2012, do roku 2016 poklesl počet absolventů o 15,2 % na 3 512. Podíl žen-absolventek je v kraji vyšší v porovnání s podílem žen-studentek na vysokých školách. To zřejmě souvisí s vyšší úspěšností žen při studiu na vysokých školách (lze odvodit z toho, že mezi nově zapsanými byl v roce 2016 podíl žen 55,5 %, mezi absolventy 60,4 %).

Veřejné a soukromé vysoké školy – absolventi státního občanství ČR

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Absolventi státního občanství ČR¹⁾	2 769	3 354	3 570	3 788	4 100	4 142	4 070	3 940	3 694	3 512
z toho ženy (%)	55,5	57,0	59,0	61,0	61,9	62,1	63,2	61,5	60,5	60,5
z toho v prezenční formě studia (%)	79,6	78,2	77,9	76,8	76,7	76,2	76,1	76,2	78,3	79,8
v tom podle typu studijního programu (%):										
bakalářský	51,2	55,0	56,6	54,3	55,3	56,6	57,2	55,9	54,6	53,9
magisterský	27,9	21,0	13,9	12,3	10,4	8,2	5,5	5,1	5,3	5,7
magisterský navazující	17,7	21,0	26,7	30,9	32,5	33,1	35,5	36,6	37,8	38,3
doktorský	3,4	3,3	2,9	2,7	2,0	2,3	2,0	2,5	2,4	2,3

¹⁾ s bydlištěm v kraji; ve fyzických osobách, tj. každý absolvent je uveden jen jednou, celkový počet absolventů tak nemusí souhlasit se součty za jednotlivé typy studijních programů

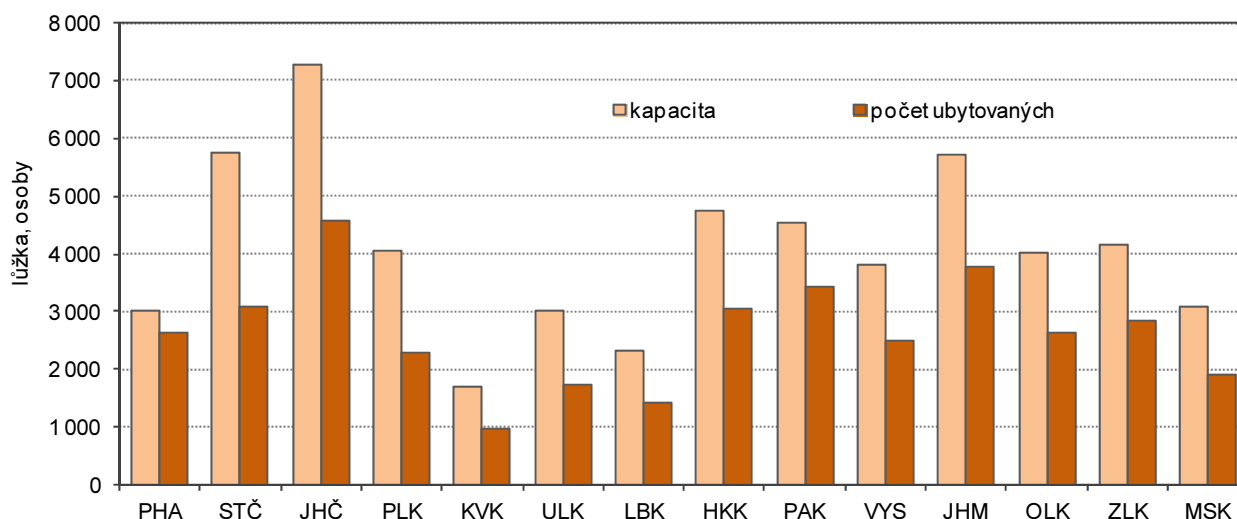
Domovy mládeže, internáty, stravovací zařízení

Školní stravování zajišťovalo ve školním roce 2016/17 v kraji 518 zařízení, z toho bylo 80 % jídelen, ve kterých bylo jídlo i vařeno. Z celkového počtu 93,5 tis. strávnicků (k 31. říjnu) jich 78,6 % tvořily děti, žáci a studenti, 11,0 % pracovníci škol a školských zařízení, 10,4 % ostatní strávnicki. Zatímco v mateřských školách se účastní stravování všechny děti (až na výjimky ze zdravotních důvodů), žáků základních škol se ve školních jídelnách stravuje 87 %, v nižších ročnících gymnáziích 78 % žáků, na středních školách 67 % žáků denního studia, na vyšších odborných školách a konzervatořích 62 % studentů denního studia. V porovnání s celostátními údaji se neliší podíl stravujících se žáků 1. stupně ZŠ, podíl stravujících se žáků 2. stupně ZŠ a studentů středních škol je v kraji nadprůměrný, zatímco žáků nižších ročníků osmiletých gymnáziích mírně podprůměrný. V průměru připadá v kraji na 1 strávnicka obědvajícího ve školní jídelně 147 vydaných obědů za rok (včetně dětí v mateřských školách).

Mezi školská zařízení se řadí i **domovy mládeže a internáty**. V kraji bylo ve školním roce 2016/17 celkem 31 domovů mládeže s 4 290 lůžky. Většina těchto domovů byla součástí některé střední školy, pouze tři zařízení se 772 lůžky byla samostatná s právní subjektivitou. Ubytovací kapacita většiny zařízení je dostatečná. Pouze 65 žádostí o ubytování nebylo kladně vyřízeno. Celkově bylo k 31. říjnu 2016 ubytováno 3 248 žáků a studentů, z nich 97,5 % tvořili žáci středních škol. Dalšíh 265 lůžek bylo v kraji k dispozici ve 4 internátech. V nich bylo k 31. říjnu ubytováno 184 žáků (z toho 84,2 % středoškoláků). Internáty častěji slouží pro ubytování zdravotně postižených osob (79,3 % ubytovaných).

Domovy mládeže a internáty podle krajů ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

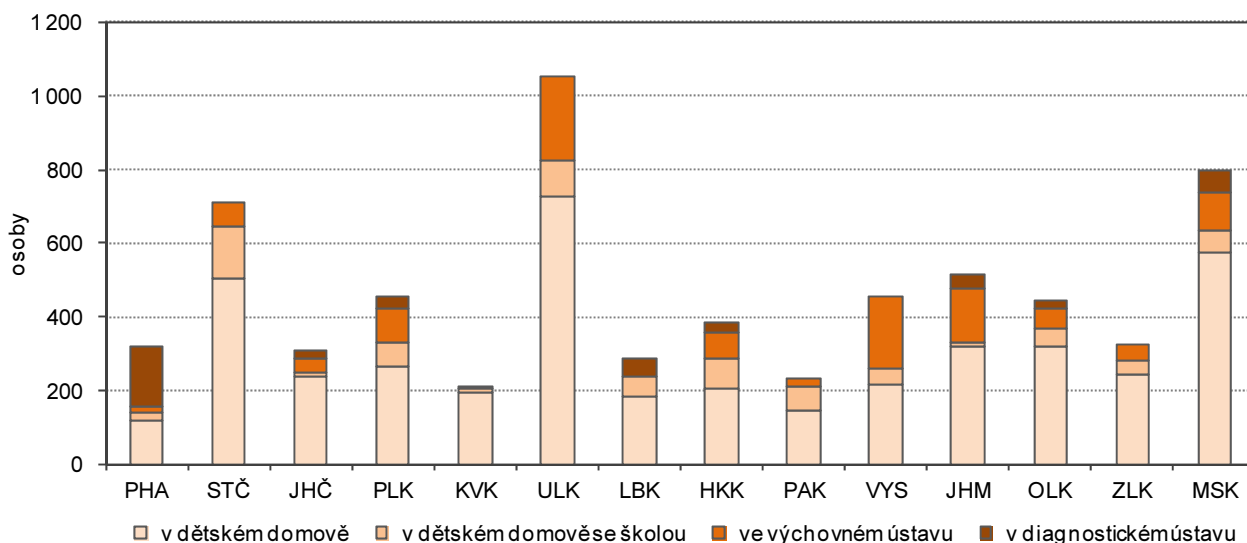
Mezi zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy se řadí dětské domovy (určené zpravidla pro děti ve věku 3 až 18 let bez závažných poruch chování), dětské domovy se školou (pro děti s ústavní či ochrannou výchovou s výraznějšími poruchami chování zpravidla ve věku základní školní docházky), výchovné ústavy (pro mládež se závažnými poruchami chování s nařízenou ústavní či ochrannou výchovou ve věku 15–18, resp. 19 let) a diagnostické ústavy (slouží k psychologické a speciálně pedagogické diagnóze dětí a jsou určeny pro děti s nařízeným předběžným opatřením, nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou).

V Pardubickém kraji je 8 zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy s 283 lůžky. V tomto počtu je zahrnuto 6 dětských domovů se 187 lůžky (po dvou v okresech Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí), jeden dětský domov se školou se 72 lůžky v okrese Chrudim a jeden výchovný ústav s 24 lůžky v okrese Ústí nad Orlicí. Diagnostický ústav v kraji není. V porovnání s rokem 2007 se počet dětských domovů snížil o jeden (při nezměněné kapacitě) a ubyl i jeden dětský domov se školou (kapacita tohoto typu zařízení v kraji poklesla o 40 %).

Celkem bylo k 31. říjnu 2016 v kraji v zařízeních ústavní a ochranné výchovy 233 dětí a mládeže, což byl po Karlovarském kraji druhý nejnižší počet v mezikrajském srovnání. Nějakým druhem postižení bylo poznamenáno 63 % dětí žijících v těchto zařízeních v kraji, nejčastěji šlo o závažné poruchy chování, popř. o mentální postižení.

Děti a mládež v zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy podle krajů ve školním roce 2016/17

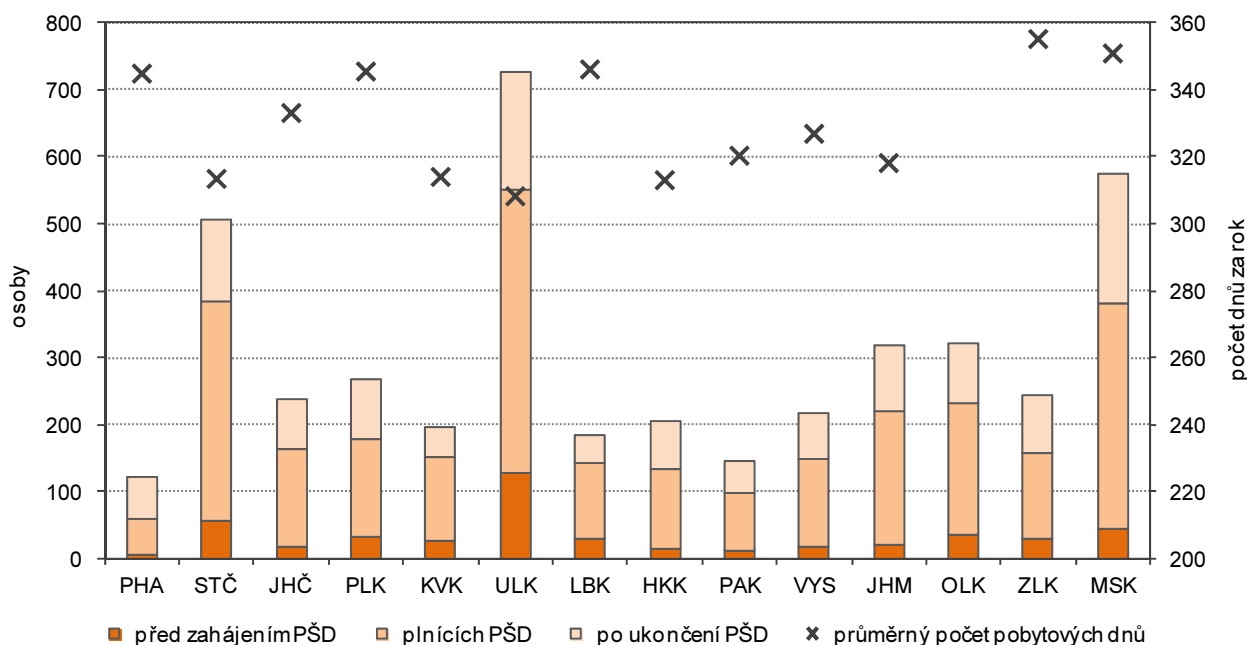
Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

V **dětských domovech** převažují děti plnící povinnou školní docházku. Z 210 dětí a mládeže v dětských domovech v kraji včetně domova se školou dvě třetiny dětí (141) plnily povinnou školní docházku. Děti před zahájením povinné školní docházky bylo 12 (z toho 10 tříletých a starších) a zbývajících 57 zde žijících mladých lidí již ukončilo povinnou školní docházku (z toho 43 ve věku 15–17 let a 14 osmnáctiletých a starších). Většina ubytovaných s ukončenou povinnou školní docházkou navštěvovala střední školy (95 %), zbytek vyšší odborné či vysoké školy.

Děti a mládež v dětských domovech podle vztahu k povinné školní docházce (PŠD) a krajů ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

V jediném **výchovném ústavu** v kraji bylo k 31. říjnu 2016 celkem 23 ubytovaných osob, a to pouze dívek. Všechny získávaly vzdělání na středních školách. Většina dívek byla ve věku 15–17 let, pouze 3 byly starší; pobyt si prodloužily dobrovolně v zájmu dokončení středoškolského studia.

